

Tvůrčí život

ČASOPIS ČESKÝCH UNITÁŘŮ

ročník 7/2018

číslo 2

Doba post-
pravdivá a různé
pohledy na ni

Mundus vult
decipi

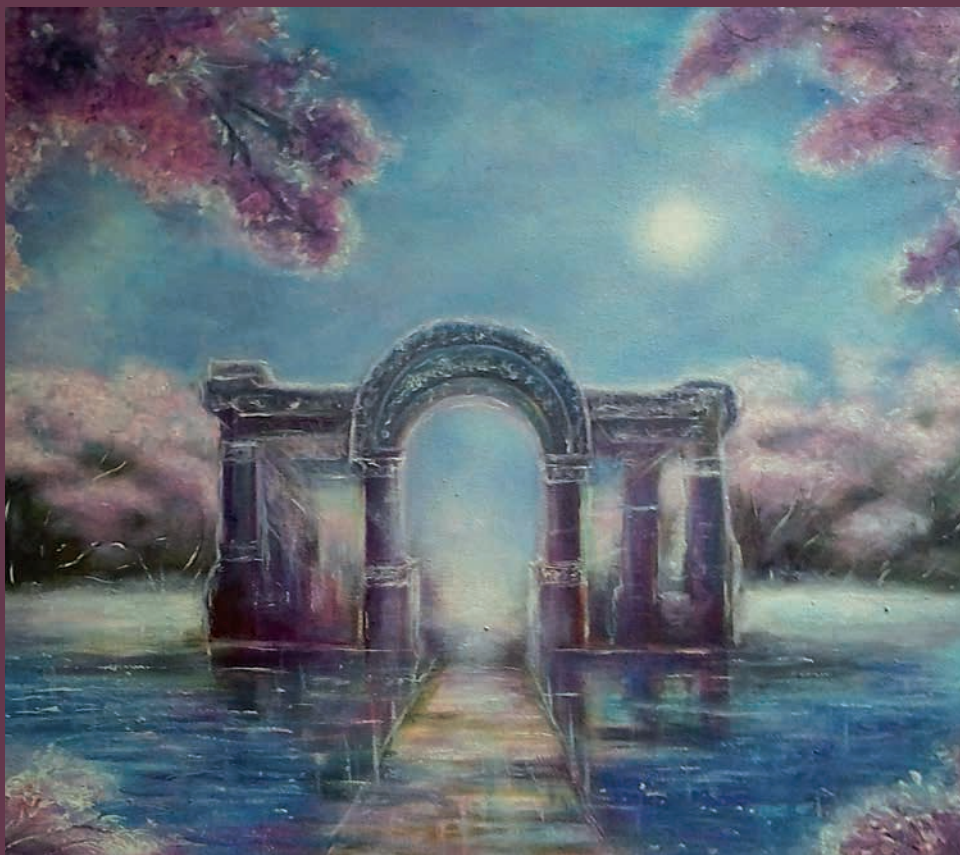
Effatha! Dveře
dokořán...

Smysl a účel
unitářského
společenství
v postmoderní
době

Konference ICUU
v Nepálu

Ohlédnutí za
jarním výukovým
soustředěním
Unitářské akade-
mie a Tvůrčím
sněmem

Nové unitářské
skupiny: Husa
a Unitaria
Havlíčkobrodsko

**Oblečená neoblečená
naše paní Doba postpravdivá**

Effatha, otevři se!

Milý příteli čtenáři,

Jistě otvíráš další číslo Tvůrčího života s napětím a v očekávání, co ti tento Život přinese. Dovol mi tedy prosím, abych tě pozvala dál a pár slovy uvedla do jeho děje. Řečeno s existencialisty, člověk je do života „vržen“, své ocitnutí se zde nemůže nikterak ovlivnit. Jedině až skutečným a svobodným odhodláním se k životu může být na svém životě účastný.

Život sám není abstraktní tvárná plástev, protože tam, kam jsme vrženi, se odvíjí jako nitka z klubíčka dějin již probíhající dějinný okamžik, společenská situace, živá doba, které je věnována první část tohoto čísla.

Následující stránky tě strhujícím způsobem vtáhnou do víru dění, který naše oblečená neoblečená paní Doba postpravdivá přináší. Děkuji za tvůrčí rozmanitost a pestrost, s jakou se chopili autoři příspěvků svého spisovatelského pera. V každém vhledu, pohledu a náhledu, ať už je kratičký nebo obsáhlý, se zračí sám život doby. Jeho děj je tak výpravný, jak pestrobarevně se rozhodneme ho odhalit a vidět.

A pak, když se moře všeho vnějšího dění utiší, nastane niterné zklidnění. Možnost příchodu věcí hlubších, okamžik, který se v nás pro ně otevírá. Všechno pravé se otevírá vždy v ten správný čas, je v naší duši na dosah, stačí se k tomu jen svobodně a pokojně vztáhnout.

Co přináší ono „Effatha!“, „Otevři se!“?

Probuzení ze sna, otevření se „živému plameni“ v nás.

Přeji vám všem příjemný čas strávený s Tvůrčím životem a ať je vám dobře!

Sofia

OBSAH

- 1 Editorial
- 3 ŽIVÉ TÉMA: OBLEČENÁ-NEOBLEČENÁ NAŠE PANÍ DOBA POSTPRAVDIVÁ**
- 3 Oblečená-neoblečená naše paní Doba postpravdivá (*Karolina Sofia Pavala*)
- 4 Mundus vult decipi (*Ivana Seifertová*)
- 7 Oblečená i neoblečená, naše doba postpravdivá (*Dagmar Winklerová*)
- 10 Pravda o postpravdě? (*Josef Musil*)
- 16 STUDIE, ZAMYŠLENÍ: EFFATHA, OTEVŘI SE!**
- 16 Motýl na závěji (*Karolina Sofia Pavala*)
- 17 Effatha! – Otevři se! (*Jarmila Plotěná*)
- 19 Niterný život duše (*Václav Engler*)
- 22 Cesta ke svobodnému tvoření (*Šárka Benešová*)
- 24 KALEIDOSKOP**
- 24 Smysl a účel unitářského společenství: duchovní shromáždění v postmoderní době a pojem svědomí společnosti (*Derek McAuley*)
- 28 Zpráva z konference ICUU v Nepálu ve dnech 12. – 15. února 2018 (*Lucie Hrabánková*)
- 32 Jarní výukové soustředění Unitářské akademie (*Libor Mikš*)
- 35 Tvůrčí sněm v Havlíčkově Brodě (6.–8. dubna 2018) (*Ruth Jochanan Weiniger*)
- 38 DUCHOVNÍ ROZHLÉDNUTÍ**
- 38 Církev, která miluje (*Zuzana Dražilová, Pavla Vaňková*)
- 40 ČESKÉ UNITÁŘSKÉ OBCE A SKUPINY**
- 40 Za dalšími dveřmi čekala Husička (*Zdeněk Kout*)
- 42 Unitaria Havlíčkův Brod (*Jana Komárková*)

Oblečená-neoblečená naše paní Doba postpravdivá

Karolina Sofia Pavala

To, že jsme něčí děti, nám je jasné více méně od dětství. Jsme děti svých *rodičů* a vždy budeme, jsme *děťmi Božími*, máme-li štěstí si to uvědomit, a jsme dětmi své *doby*, kterou žijeme a která žije v nás.

Jako každé dítě svého rodiče zprvu bezvýhradně milujeme, posléze ho pubescentníma očima kritizujeme a v posledku s přístupem již zkušeným (*dospělým*) hodnotíme. Lásku k našemu biologickému rodiči, náboženské nadšení i prožívání světa tak vystřídá plnokrevná (někdy až krvelačná) kritika, pochyby a deziluze. Přežijeme-li tuto vyčerpávající zkušenost, dostaví se určitý nadhled, tolerance a smíření. Že věci sice nejsou, jak se jevíly být, ale že jsou tak, jak mají být. Jak dole, tak nahoře, jak nahoře, tak dole. Co svět světem stojí, když Bůh dopustí, i motyka spustí...

Kritika je zdravým sportem, pokud umí být i pozitivní a pokud se hraje fair play. A tak se z kritizovaného rodiče, který byl naprosto nemožný a udělal všechno špatně, stane třeba za čas rodič, který je prostě *náš*. A z Boha, který neexistuje, protože nám nesplnil všechna tři přání, se stane ten, který je. Z prostého důvodu: uvědomíme si, že zlatá rybka plave v akváriu a neprodlévá na Výsostech Božích. Bůh je *v našem srdci*, není tady od toho, aby plnil naše momentální chytění, které se třeba nedožije zítřejšího rána.

A naše paní Doba? Mluvíme o ní jako o době *temna* či době *postpravdivé* (termín z roku 2016). Říkáme, jak je *náročná*, *vymknutá z kloubů*, *rozervaná* a *vysoce kalorická*, protože se stravuje z nedostatku času na vaření kvalitního jídla ve fast foodech a pohybuje se zejména *virtuálně*, takže tak jako my, její děti, začíná být obézní (i když frčí rychle a zběsile).

Disponuje totiž přebytkem dat a informací, které nejsme už schopni rozlišovat, tedy zbytečnými a *prázdnými kaloriemi*. Jak pravil Ježíš, je třeba naučit se rozlišovat zrna od plev, podstatné od nepodstatného, kvalitní surovinu od balastu. Tyto *prázdné kalorie* doby zaměstnávají naši mysl natolik, že nejsme schopni je efektivně zpracovávat, tedy je *spalovat* a kvalitně strávit.

Přes to všechno, jak oblečená, neoblečená, postpravdivá nebo obézní naše doba je, je s námi, žijeme ji my tady a teď. A milujeme-li svůj život, dáme jí palec nahoru, ať je jaká je: *Je naše!*

„Tyto *prázdné kalorie* doby zaměstnávají naši mysl natolik, že nejsme schopni je efektivně zpracovávat, tedy je *spalovat* a kvalitně strávit.“
(Obr. © Skypixel | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

Mundus vult decipi

Ivana Seifertová

Každá správná úvaha by měla začít slovy: Již staří Římané... Tak tedy: Již staří Římané došli k prozíravému závěru, vyjádřenému slavným „Mundus vult decipi, ergo decipiatur“ (Svět chce být klamán, ať je tedy klamán.). A nejen to, svět se chce za každou cenu bavit. Samozřejmě. Je příjemnější bavit se jednoduchým a třeba i vtipným nesmyslem, než přijmout nepříjemnou, složitou pravdu a následně o ní přemýšlet.

Postpravda (anglicky post-truth) označuje situaci, kdy při vytváření představy o realitě převažují emoce nad ověřenými fakty. Toto slovo se nejčastěji používá ve spojitosti s politickou situací v druhé polovině desátých let 21. století, především tzv. Brexitem a vítězstvím Donalda Trumpa v amerických prezidentských volbách v roce 2016. Během kampaně v obou případech nakládali politici s fakty kreativně ve svůj prospěch. Někdy se též používá výraz „Post-truth politics“. Tolik Wikipedie.

Z čistě jazykového hlediska je podle mého názoru tento výraz nepřeložitelný. V angličtině má slovo „post“ nejméně pět, ne-li více významů (např. pošta, místo, tyčka, být poslán, časově po-, cílová brána na dostizích...). Jde tedy o spojení anglického slova „post“ a slova „truth“ – pravda. Ale v češtině? Co znamená slovo „post“? Leda tak hovorový výraz pro slušné místo. Takže nám vznikl hezký paskvil, kdy část výrazu je horlivě překládána a část nikoli, jelikož si s překladem zřejmě nevíme rady. A co teprve obsah!

Proto mne zajímalo, jak se na pojetí pravdy dnes dívají mladší ročníky. Zeptala jsem se 22letého truhláře a jeho partnerky, která bude paní učitelkou, co si myslí o významu pravdy v dnešní době. Chvilí na mne koukali jako na blázna a krátce zauvažovali. „No, je důležitá. Vlastně je to nejdůležitější.“ Na moji poznámku o prolhanosti médií a třeba reklamy se jen trochu usmáli. „To se nesmí brát tak vážně. Oni [míněna média] tak úplně nelžou, jenom říkají takovou upravenou pravdu.“ Zajímavý názor. Jako by se už dopředu počítalo s úpravami pravdy.

Dalším respondentem mé ankety byl třicátník, řidič autobusu. Je toho názoru, že podle toho, jaké si zvolíme životní prostředí a sféry svých zájmů, vlastně sami rozhodujeme, v jak pravdivém prostředí se budeme pohybovat.

Šestnáctiletá slečna si myslí, že pravda se dnes moc nenesí, že člověk spíš říká to, co se mu hodí. Takový stav nepovažuje za špatný, alespoň se lidé tolik nehádají. Velmi pragmatický přístup, ale oceňuji upřímnost.

„...u koní je pravda dost čitelná...“

(Foto © Priganica | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

Schválně jsem se ptala mladých lidí, neboť podle mne je jejich názor důležitý. Oni budou ještě dlouho žít ve světě, jaký si vytvoří. My starší svůj svět už máme a nezměníme ho. Sama cítím, jak jsem ve svých 57 letech schopna přijmout novou techniku, módu, jídlo, ale měnit svou filozofii? Asi těžko. Víím to a nehodlám se obelhávat.

Ptala jsem se svých známých z jezdeckého oddílu, co si myslí o pojmu postpravda. Jsou to vesměs lidé středoškolského a vysokoškolského vzdělání. Většina netušila, o co jde, někteří tušili, o co jde, s tím, že je takové nesmysly nezajímají. Ano, u koní je pravda dost čitelná. Buď to s těmito silnými a svobodomyšlnými zvířaty umíte, a potom vás opravdu respektují, nebo nikoli, a potom máte docela velký problém. Nic mezi tím, žádné post.

Lidem, které jsem oslovila, výrazy postpravda, prepravda a podobně nic moc neříkaly. Vnímají pravdu tak, že buď je, nebo není. To, co je jakkoli upravené, neberou příliš vážně. Není to pro ně třeba přímá lež, ale něco, co se bere s odstupem. A počítají s tím. To je povzbudivé, ale zároveň alarmující. Tato zdánlivá velkorysost skrývá poměrně velké nebezpečí. Je zde totiž poskytován značný prostor právě těm, kteří to s pravdou nemyslí vážně, nebo vlastně naopak, myslí to velmi vážně a obratně tohoto fenoménu zneužívají.

Pravdu si, jak se zdá, může každý vykládat po svém:

Podle názoru A. P. Čechova: „*Hniloba sžírá trávu, rez železo a lež duši.*“

Adolf Hitler byl naopak zastáncem názoru, že „*... vítěze se nikdo neptá, zda má pravdu.*“

Karel Čapek chápal vztah pravdy a lži tak, že: „*Království lži není tam, kde se lže, ale kde se lhářství akceptuje.*“

Všechny tyto výroky mají něco do sebe a jsou k zamyšlení. Naší současnosti se asi nejvíce týká ten třetí. Žijeme v míru, v blahobytu. Proč se tedy trápit nějakým bojem za pravdu. To ať si vyřeší těch pár politiků, co se neustále předvádějí a kvůli něčemu hádají. A protože se hádají neustále a více či méně viditelně lžou, člověk nepolitik (odmítám výraz obyčejný člověk, neboť potom by znamenalo, že politik je člověk neobyčejný, což jsem schopna připustit

Mramorová socha Alegorie Pravdy od benátského sochaře Marina Gropelliho umístěná v Letní zahradě v Petrohradu. (Foto © Leoaleks | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

pouze jako ironii) ztrácí přehled o tom, kdy jde o něco skutečně důležitého a kdy jde o naprosté hlouposti. To je objektivně velmi nebezpečná situace a myslím, že dosti reálná. Často se plete pravdivé a nepravdivé, důležité a nepodstatné.

Téma pravdy se netýká jen politiků a vlivných lidí. Někteří rodiče dnes obviní kohokoli z neúspěchu vlastního potomka. Z neschopnosti školu, z neobjektivnosti konkrétního učitele – to když potomek propadá. Z nedostatku zákonnou úpravu nebo z nedostatečné bdělosti prodavače – to když se potomek opije nebo „zhulí“. Ze špatného stavu společnost – to když potomek začne doma lhát a krást. Jen velmi málo rodičů připustí, že sami selhali. Že mají nevychované dítě, které jim přerostlo přes hlavu a že jsou to pouze a jedině oni, kdo mohou dát věci do pořádku. Psychologové, zdravotnická zařízení a neziskovky jim mohou pomoci, ale nemohou věc sami o sobě napravit.

Velmi nepříjemná pravda. Zahrnuje totiž mimo jiné přiznání, že rodič v něčem upřednostnil zájmy vlastní nad zájmy svého dítěte. Výmluva typu „děláme všechno pro tebe“ (tedy volně přeloženo: hromadíme majetek, a proto na tebe nemáme čas a na důslednost jsme líní) – neobstojí.

Čas, čas, čas. Vždy přítomný, neúplatný. Jan Werich definoval čas jako „výmysl člověka, aby věděl od kdy do kdy a co za to“. Vtipné a přílehlivé. Mám čas, nemám čas. Zřejmě jediná veličina, která se skutečně obelhat nedá a jakékoli pokusy o její obelhání selžou. V současné společnosti je to obzvláště patrné, jelikož je vyzývána modla mládí a fyzické zdatnosti. Vyhlazovače vrásek, operace a módní styl podtrhující tento trend mají žně. A výsledky? Obvykle zoufalé, komické. Pokud s časem jednáme férově a pravdivě, může být skvělým spojencem. Při-

nese zkušenost, vyrovnanost, nadhled, vycizeluje smysl pro humor ... dalo by se pokračovat. Paní pravda vítězí na celé čáře.

Pravda a čas jsou skvělí spojenci a partáci. A jsou tímto způsobem otevření každému, komu tento fakt dojde. Oba nesnáší hysterii a vypočítavost. Hysterii časovou jsme už nakousli. Ani pravda nesnese přehánění. Pokud bych měla mít stále před očima například pravdivou neutěšenost výroby oblečení v dílnách asijských zemí, budu muset chodit nahá. Pokud budu stále přemýšlet nad surovostí velkochovu hospodářských zvířat, rybolovu a zemědělské produkce vůbec, asi budu nucena zemřít hladem. Mít před očima neustále jenom holou pravdu není možné, nelze to lidsky unést. Pravda, aby mohla žít a vítězit, musí být přítelem, sloužit k užitku, nikoli ke zničení. Musí být cestou k lepšímu životu. A bez přívlastků.

Oblečená i neoblečená, naše doba postpravdivá

Dagmar Winklerová

„Protož, věrný křesťane, hledaj pravdy, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, prav pravdu, drž pravdu, braň pravdy až do smrti; nebť pravda tě vysvobodí od hřícha, od ďábla, od smrti duše a konečně od smrti věčné, jenž jest odlúčení věčné od milosti božie...“

(Jan Hus: Výklad viery)

„Postpravda je projev digitálního barbarství, které postihuje Evropu a celý západní svět. [...] Nehledáme už pravdu, hledáme potvrzení vlastních předpokladů.“

(Jiří Příbáň, právník, Cardiff School of Law and Politics)

Kolektiv jazykozpytců vytvářejících prestižní Oxfordský slovník vyhláší každoročně slovo roku, jež nejuvýstižnějším způsobem popisuje zkušenost, kterou lidstvo dotyčného roku prodělalo. Nedávno, v roce 2016, se tímto jazykovým šampionem stal výraz *post-truth*, tedy jakási „po(st)pravda“. Termín, jenž se objevil poprvé v roce 1992, zaplnil titulní stránky světových novin a myslí čtenářů zejména v souvislosti s politickými kampaněmi doprovázejícími referendum o odchodu Británie z EU či zvolení podivína Donalda Trumpa do úřadu prezidenta jedné z rozhodujících světových velmocí. A to tvůrci *Oxford English Dictionary* zřejmě ani netušili, jaké čáry tato postpravda dokáže vykouzlit ve společenské a politické atmosféře zemí, kde svoboda a odvaha hlásit se veřejně k pravdě ještě ani pořádně nestihla zakořenit. Zemí, jako je ta naše, kde podle úrovně politické a společenské debaty výraz *post-truth* zřejmě zůstane slovem roku ještě i pár následujících let.

Ale popořadě – co se pod tím módně a moderně znějícím slovem vůbec skrývá? Je to skutečně pravda? Nebo je to nový make-up pro opak pravdy, tedy lež? Nebo něco docela jiného?

Oxfordský slovník, tato bible jazykovědců, nás poučuje, že výraz postpravda „se vztahuje k okolnostem, za nichž mají objektivní skutečnosti menší vliv na utváření veřejného mínění než emoce a osobní přesvědčení. V éře postpravdivé politiky je snadné účelově vybírat data a dojít k jakémukoli závěru si přejete. Někteří komentátoři říkají, že žijeme v postpravdivém věku“.

V zásadě podstatu této postpravdy velmi jednoduše vystihl můj přítel, jehož matka vyrazila strávit svou jedinou dovolenou dobíjením energie na údajných pyramidách, objevených (či „objevených“) zhruba před deseti lety na lokalitě Visočica v Bosně. Na můj skeptický dotaz, zda si jeho matka je vědoma skutečnosti, že toto údajné archeologické naleziště bylo světovou vědeckou obcí jednoznačně zavrženo jakožto podvod vytvořený za účelem finančního zisku, odvětil jednoduše: „Není přece důležité, jestli jsou pravé – důležité je, jak to ona cítí.“

Jak prosté, milý Watsone. A tak zatímco se maminka mého přítele vrátila z Balkánu opálená a nabitá vesmírnou energií, co se do ní jen vešlo, mně ta věta ležela v hlavě jako balvan, chrastila tam a narážela do oblázků mých představ o morálce a etice, o toleranci a rozlišování. Mistr Jan

„Co se pod tím módně a moderně znějícím slovem [postpravda] vůbec skrývá?“

(Obr. © Alexandrei | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

Hus přece říkal: „Milujte se, pravdy každému přejte.“ Dá se to snad vykládat i tak, že každý máme za všech okolností právo na tu svou vlastní, individuální a na míru šitou pravdu?

O pár dní později jsem se k tomu příběhu a ke svým pochybnostem vrátila. Zrovna jsme se skupinou duchovně hledajících kamarádek zastavily na svačinu u zelené kapličky v Ticháčkově lese u Suchého Dolu. Je to místo údajného a církví nikdy neuznaného zjevení Panny Marie z konce 19. století. Rozhořčeně jsem převyprávěla historku o bosenských pyramidách, postěžovala si na upadající váhu pravdy a objektivních fakt ... a dostala od svých kamarádek pěkně vycinkáno jakožto nepřítelkyně veškerého duchovna, které je přece co svět světem stojí založeno na subjektivním, niterném prožitku, a „né“ na suchopárných a sterilních vědeckých faktech. Marně jsem se bránila, že podstatou mé kritiky nebyla skutečnost, že se někdo duchovně nabíjí na terénních útvarech nazývaných pyramida Slunce a Měsíce (Vždyť to známe z Písma – „víra Tvá Tě uzdravila“. A co já vím, proč by koneckonců pyramidovitě uspořádané přirozené vrstvy slepence, jílu a pískovce, z nichž se podle seriózních geologů visočické „pyramidy“ skládají, nemohly energeticky nabíjet, že ano?), ale to, že se někdo nesolidními vědeckými postupy a podvrženými důkazy snaží vydávat to místo za archeologický nález. Tady se mé vědomí archeoložky vzpříčilo bezbřehé toleranci postpravdivého věku – vždyť se tu bavíme o vědeckých postupech, jejichž podstatou je ověřitelnost fakt, tady přece musí být možnost jednoznačně se dobrat objektivní pravdy. Marné mé namáhání, výraz „objektivní pravda“ a s ní i já jsme skončili na pranýři skupinového mínění jakožto inkvizitor svobodného citění a práva na osobní prožitek. Doba postpravdivá nad námi už dávno rozprostřela svá křídla.

Posadila jsem se do ticha kaple, abych svůj vnitřní zmatek trochu promeditovala. Cítila jsem se v Ticháčkově lese dobře a jaksi posvátně, i když zdejší mariánské zjevení katolická církev už v 90. letech 19. století odsoudila jakožto podvrh vytvořený údajnou vizionářkou Kristinou Ringovou a jejím příbuzenstvem za účelem zisku... Že bych se tou individuální postpravdou též tak trochu přioděla?

„Zrovna jsme se skupinou duchovně hledajících kamarádek zastavily u ... kapličky...“

(Foto převzato z: commons.wikimedia.

org/wiki/File:Little_chapel_near_Zv%C4%9Brkovic,_T%C5%99eb%C3%AD%C4%8D_District.JPG.)

Domnívám se samozřejmě, že každý má v duchovní oblasti plné právo na svůj subjektivní prožitek. Nemyslím, že by se rozdílné niterné prožitky rozdílných lidí nutně navzájem popíraly či vylučovaly, a v tomto smyslu má tedy pochopitelně každý tak trochu svoji, osobní, cítěnou pravdu. Skutečný problém však nastává tam, kde se nám chápavá tolerance postmoderního věku náboženské a názorové plurality propíjí z našeho nitra do oblastí veřejných, týkajících se stejnou měrou všech, a změní se pozvolna v naprostou lhostejnost vůči pravdě a v rezignaci na její hledání.

Kdysi se mě někdo zeptal, proč tak ráda chodím do hor. Odpověděla jsem tehdy, že túry v horách znamenité tříbí schopnost rozlišování. Můžete se po libosti plahočit do kopce i klopýtat z kopce, ... ale nikdy vás ani nenapadne myslet si, že jedno a druhé je vlastně totéž, že je to jedno, ať to každý cítí po svém. Řeč namožených svalů a řinoucího se potu je příliš jednoznačná.

My ale už dávno spirituálně nežijeme v horách, vytváříme si své životní vize a každodenní rituály v duchovní rovině, líné, širé a pohodlné. Naše názory neformují tlusté knihy s velkými počátečními písmeny ani společností pro svou moudrost uznávané osobnosti, ba ani novináři a zpravodajci, ti „hlídací psi demokracie“. Utváříme si své názory na základě pocitů a domněnek. Vyhledáváme si jejich opodstatnění v internetových vyhledávacích, které nám nabízejí informace ne podle objektivitu, ale podle toho, zda se nám podle jejich názoru budou líbit. Vyhledají nám totiž na prvním místě takové stránky, které se co nejvíce podobají tomu, co jsme si prohlíželi už dříve (no schválně si to zkuste – na stejný zadaný výraz poskytnou jiné výsledky „sluníčkáři“ a jiné xenofobovi, jiné milovníku esoteriky a jiné ateistovi). Dále se v nich utvrzujeme na sociálních sítích, kde se nejraději poplácáváme po zádech se stejně smýšlejícími, skrytí v anonymitě urážíme odpůrce, a pokud si někdo troufne s námi nesouhlasit, kňučivě se dožadujeme respektu a svatého práva na svou vlastní pravdu. Úcta k názorům autorit a „veřejných intelektuálů“ poklesla, neboť pokud nezáleží na faktech, ale na emocích, potom jsou naše emoce naprosto stejně hodnotné a relevantní jako emoce dejme tomu profesora politologie či teologie. Tak nač bychom se měli ještě zajímat o jejich názory? A pokud už jsme ochotni si poslechnout nějakou osobnost, často přebíráme nejen fakta, ale rovnou celé utvořené názory spíše podle toho, kdo to říká a jakým způsobem to říká (Zábavné? Dramaticky? Vlastenecky?), než co to vlastně říká.

Oproti předchozímu režimu, kdy bylo nesmírně obtížné, ba téměř nemožné se dobrat nějakých ověřitelných informací a fakt, dnes trpíme opačným problémem – informační průtrž a zároveň nedostatečný trénink v tom, jak informace třídit a filtrovat, vede mnohé lidi k útěku do předsudků, domněnek a čistě subjektivních, soukromých pravd. Není vždy snadné mít na paměti moudré věty našeho vyňhaného učitele Jana Ámose Komenského: „Veřejné záležitosti patří do veřejnosti. Co se všech týká stejnou měrou, měli by všichni řešit, nebo o tom přinejmenším vědět.“ a „Nevěřte všemu, co se vám k věření předkládá: Zkoumejte vše a přesvědčujte se o všem sami!“

Vrátím se ještě zpět k tomu mému příteli s maminkou nabitou vesmírnou energií z bosenských pyramid. Celá pravda vlastně je, že je to můj již bývalý přítel. Po rozmanitých peripetiích totiž zjistíte, že pro vytvoření jakéhokoli dobře fungujícího společenství, ať už je to partnerství, rodina či občanská společnost, je nezbytná vzájemná důvěra a respekt. A ty se jen těžko vytvoří tam, kde pravda záleží výhradně na vašem cítění, neboť často, světe div se, to cítíme každý jinak. Potřebujeme pevné základy, u nichž se budeme moci spolehnout, že jim rozumíme všichni stejně, či alespoň podobně. Tam, kde nejsou, nastupuje zmatení a nejistota, nedůvěra, a následně narůstající bariéry v myšlenkách i ve vztazích.

Nezbývá mi než doufat, že se z roucha postpravdy stihneme vysvléknout dříve, než se i z naší demokratické a svobodné společnosti stihne stát naše bývalá demokratická a svobodná společnost.

„Nevěřte všemu, co se vám k věření předkládá: Zkoumejte vše a přesvědčujte se o všem sami!“
Jan Amos Komenský, 1572–1670, biskup Jednoty bratrské.

(Obr. převzat z: commons.wikimedia.org/wiki/File:Comenius_P%C3%A4dagog.jpg)

Pravda o postpravdě?

Josef Musil

Postpravda. Ó, to je fascinující slovo! Zrodilo se v čísi vychytralé hlavě asi v roce 2016 a hluboce zakořeňuje. Protože se hodí. Je to jiný výraz pro slovo lež a skrývá v sobě vydatný potenciál. O tom až za chvíli. Teď si povíme o lhaní coby systému spočenského komunikace.

V každé době se lhalo. Buď z prospěchu, nebo z nutnosti, nebo z pohodlnosti, nebo ze setrvačnosti, nebo z neznalosti, nebo pro dosažení dojmu uvědomělosti, nebo z obyčejné hlouposti. Odkryjete-li přitažlivou slupku každé historické epochy, vždycky tam naleznete spoustu dobových lží, jež se hemží jako červi ve zdánlivě zhojené ráně.

Zjednodušeně by se dalo říci, že společnost se odvěce skládá z hlediska aplikované pravdy ze tří složek:

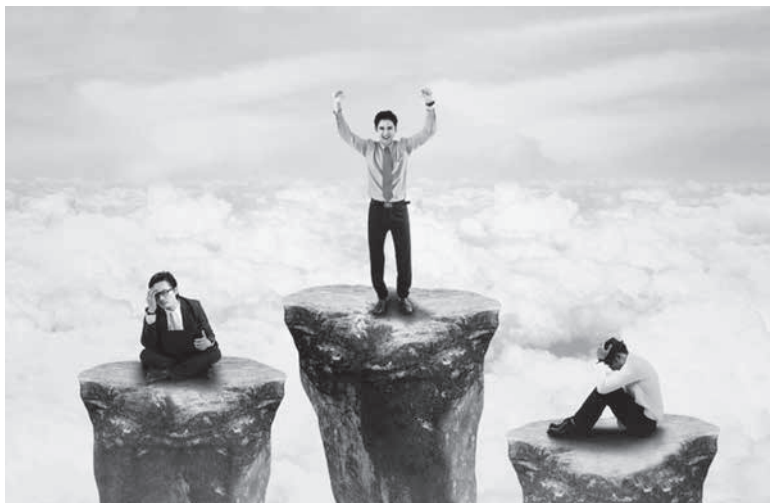
1. těch, kteří lžou, aby si udrželi moc;
2. těch, kteří lžou, ale jinak, aby se v budoucnu usadili na místech těch, kteří v současnosti lžou;
3. těch, kteří říkají pravdu.

Třetí složka je vždycky málo početná a až na vzácné výjimky končí svůj život na popravištích. V současné společnosti, která o sobě tvrdí, že je humanistická, jejich život zpravidla vyhasíná za nevyjasněných okolností. Případně je jim blahosklonně dána možnost život přirozeně dožít, avšak jako novodobí psanci, zesměšňování vládnoucí vrstvou a odstřížení od možnosti působit na veřejnost komunikačními kanály oné vládnoucí vrstvy. Nutno připomenout, že uvedené složky se také mohou různě prolínat a jejich představitelé přestupovat z první složky do druhé, z druhé do první, ze třetí do první či druhé, ale jen vzácně z první či druhé do třetí.

Představitelé třetí složky se dostávají k moci většinou jen tenkrát, když druhá složka vyhodí první složku z její pozice a po časově omezenou dobu se potřebuje schovávat za členy třetí složky kvůli veřejnému mínění. Jakmile si svou pozici upevní a už zase může vesele, a především nově lhát, průběžně odstraňuje pravdomluvce, až je různými formami odstraní všechny. Jde jí to velmi snadno díky schopnosti šikovně intrikovat, kteroužto schopnost pravdomluvci nemívají.

Někteří pravdomluvci se v této fázi vzdávají své pravdomluvnosti a přidávají se k nově vytvořené složce číslo dvě. Buď naoko, nebo opravdově. Pokud je to naoko, budou jednou sedět ve vůdčích pozicích, až se zase druhá složka dostane na pozice té první, a už si ani nevzpomenou na svou někdejší pravdivou minulost. Pokud se však přidají opravdově, pak v bláhové naději, že druhá složka prožela a přijala ideály třetí složky, které bude jednou prosazovat v dosažené pozici. Takoví pravdomluvci poslouží druhé složce coby razící štíty, ale po dalším převratu bude opět jejich aktivní úloha ukončena. Nepředělatelní pravdomluvci mizí po provedení výměny moci ihned. Buď se octnou v ilegality záměrné či vnucené, anebo rovnou na věčnosti. Tak to bylo, je a bude. Ať se doba, v níž lidská společnost žije, nazývá třeba gotika, baroko, renesance anebo v současnosti stále ještě postmoderna.

Termín postmoderna je pro tuto úvahu důležitý. Nejprve něco o předponě post. Její význam najdete v každém dobrém slovníku. Já jsem záměrně zalistoval v *Encyklopedii jazzu a moderní populární hudby* z roku 1980, abych se vyhnul postmodernistickým interpretacím. U hesla Post se píše: „Latinsky, znamená po (ve smyslu »následující po«). Výrazu se někdy užívá k označení projevů, jež následují po nějaké vyhraněné stylové vlně, něčím se jí podobají a v něčem jsou již jiné, a pro něž chybí (někdy jen dočasně) vlastní označení (viz obraty jako postswingový, posthardbopový apod. projev).“ V jazzu bývá z hlediska předpony post brzy jasno. Hudební kritikové či samotní hudebníci zhodnotí vlastnosti zrodivšího se stylu a jeho pojmenování se nějak namane. A tak dnes víme, že postswingový vývoj otevíral dveře stylu zvanému bebop, a posthardbop měl v sobě začátek jak moderního jazzu, tak zcela odlišného freejazzu.

„Společnost se odvěce skládá z hlediska aplikované pravdy ze tří složek: 1. těch, kteří lžou, aby si udrželi moc; 2. těch, kteří lžou, ale jinak, aby se v budoucnu usadili na místech těch, kteří v současnosti lžou; 3. těch, kteří říkají pravdu.“ (Foto © Ximagination | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

A co postmoderna? Tam už je výklad velmi problematický. Podle svého názvu by měla nazvat modernu. Jenomže postmoderna v podstatě zahrnuje období od sedmdesátých let minulého století. Kde byla v té době moderna! Ta sehrála svou úlohu na přelomu 19. a 20. století a souhrnně označovala různé styly, které tehdy probíhaly. Po moderně se ujala vůdčí pozice avantgarda. Část avantgardních umělců se pak novým pohledem vrátila k rozvíjení odkazu klasiky, čímž vznikla další verze stylu zvaného neoklasicismus, tentokrát neoklasicismus 20. století, zatímco další pokračovali v avantgardním pojetí.

Nemá smysl zde dále rozjímat nad touto oblastí, jinak se do toho šeredně zapleteme. Pro náš účel postačí, když si připomeneme, že v době, která se začala prohlašovat za postmoderní, probíhala pozdní avantgarda, již zdatně dýchal na zátylek styl pop-art. Ten vynechme a zůstaňme u avantgardy, abychom mohli říci (myslím, že objektivně), že se jednalo o období postavantgardní.

Ze zmíněného slovníkového hesla vyplývá, že postavantgarda by v sobě měla nést zárodky rysů dalšího slohu. Jenomže nenesla. Další a další generace postavantgardních umělců dodnes jen vyklepávají prach z koberce, který už před sto lety utkali dadaisté, futuristé, kubisté, surrealisté a další -isté, jejichž snažení tehdy shrnuli historici umění pod termín avantgarda.

Jak získáme pozornost něčemu, co už za pozornost nestojí, poněvadž nic nového nepřináší,

ale stále žije a má svou vlastní strukturu pozic, o které jejich držitelé nechtějí přijít? Přejmenujeme to! Tím se zrodila postmoderna.

Zpočátku to však vypadalo na dobrý začátek něčeho nového. Ne z hlediska umění – v něm postmoderna nevynalézavě tápe –, ale z hlediska postoje k hodnotám a moci. Zde skutečně po krátkou dobu vznikl dojem, že nastane ta kýžená svoboda pro každého, o níž kdysi snili avantgardisté. Ti své konání s oblibou zaštiťovali frází o „umění, které jednou budou dělat všichni“, odvozenou z jedné myšlenky básníka Comta de Lautréamonta. Ale ve své podstatě to žádní ctitelé plurality nebyli. Jakmile si vyřídili účty s předchozí uměleckou garniturou a jejími institucemi, vytvořili si poměrně brzy instituce vlastní, s mocí a vlivem. Zkrátka kdo nebyl ve správné partě, mohl si avantgardně malovat, jak chtěl, a neštěkl po něm ani pes. A kdo tvořil jinak, neměl ani šanci dostat se do té správné party.

Nerad používám texty z internetové Wikipedie, které se neustále tendenčně proměňují, nicméně tentokrát udělám výjimku. O postmoderně se tam ve chvíli, kdy píše tento článek, uvádí: „Základním prvkem postmoderny je pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění.“ K tomu zpočátku do určité míry skutečně došlo. Nejen v umění, ale v mnoha oblastech života a myšlení jako takového. Avšak skutečná svoboda nastala. Postmoderna se v téhle věci stočila do klubíčka jako pejsek a začala hryzat svůj vlastní

ocas. Její představitelé pomalu obsadili vlivné pozice ve společnosti a zaměřili se především na oblast ovlivňování veřejného mínění a pak zákonodárství. To, co zprvu vypadalo na svobodu pro každého, se proměnilo v přemrštěné prosazování takzvaných menšinových práv na úkor většiny, která je z nové situace natolik překvapená, že se ani účinně nebrání a nechává si diktovat jedno omezení za druhým.

Vše se halí pláštíkem vytváření nového, zdravého člověka, což je ale termín, který od dob prvotního uplatňování myšlenek komunismu používají mnohé totalitní proudy. V současnosti ho má v arzenálu stále vtíravější neomarxismus, jenž v mnoha společnostech světa fakticky provádí revoluci. Používá sice nenásilných prostředků, ale přesto vykonává postupnou radikální změnu. Zprvu s mediální podobou konání dobra a pokroku – to byla fáze, jež by se zpětně dala označit pojmem metoda krájeného salámu–, pak nastalo období změn zákonů, do kterých byly šikovně implementovány dílčí zákazy svobod, a v současnosti už využívá zcela nepokrytě lež a veřejnou dehonestaci lidí s nepohodlnými názory. Prostě skupina číslo 2 se už reálně usazuje na pozicích, které patřily skupině číslo 1.

Je to však velmi zakyslá revoluce, v jejíž provedení by před téměř čtyřiceti lety asi nedoufal ani autor hesla Free jazz ve zmíněné encyklopedii. Když hodnotí počínání freejazzových hudebníků v 70. letech, uvádí: „Výstižně tuto jejich situaci popisuje v nejnovějším vydání své *Knihy o jazzu (From Rag to Rock)* Berendt: »Svobody, kterou jednou získali, se už nikdy nevzdají. Ale naučili se také, nakolik a k čemu jsou svobodní, a poznali, že svoboda, která nedovede odpovědět na otázku k čemu?, vede jen k nedomyšlené a nepochopené „svobodě“ obvyklých emancipačních hnutí.«“

Teď se znovu podíváme na současnou Wikipedii, co se tam píše o postmoderně: „Došlo nejen ke zpochybnění optimistického pohledu na historický vývoj západní civilizace, ale i pohledu na dějiny jako proces postupného překonávání dřívějších fází či etap.“ Dále se píše o důraze postmoderního myšlení na pluralismus a synkretismus. Klikneme na heslo Synkretismus a dozvíme se: „Pojem označující splyvání či skládání náboženských a kulturních prvků různých

národních či náboženských tradic v jeden celek. Někdy přitom jsou vytvářena božstva nová.“

Ano, nacházíme se ve fázi, kdy už jsou vytvářena božstva nová. Mají podobu vlivných manipulátorů a ti hlídají, aby byla prosazována a uplatňována jen jejich pravda. Postmoderna nehodlá ustoupit ze svých pozic a už řadu let přemýšlí, jak by se znovu přejmenovala. V souvislosti s novým milénium někdo vytvořil název novomilenismus, avšak objevilo se také pojmenování mnohem přílehavější – postpostmoderna. Zdvojená předpona post je hodně důležitá, protože relativizuje už tak zrelativizované někdejší pravdy, aby si je současní postrevolucionáři na svých pozicích přizpůsobili aktuálním potřebám.

Tím se dostáváme k začátku této úvahy. V roce 2016 (je možné, že i dříve) se objevila dvě nová slova: postfaktický (doloženo v Německu) a postpravda (ve Velké Británii). Nevytvořili je odpůrci postmoderního myšlení, nýbrž stoupci postmoderního myšlení o svých odpůrcích. Záměrně nepoužívají slovo lež, které má jasný význam. Potřebují totiž útočná slova se zaměřeným významem, aby se dal podle okolností různě posouvat. Do té doby se pro ten účel používal eufemistický pojem nepravda, leč ukázalo se, že nesplňuje očekávání. Opak pravdy je prostě lež a skoro každému to dojde. Nepravda se proto nedá dobře používat k manipulaci.

Postpravda je něco docela jiného. Cokoli chcete z nepohodlných výroků svého odpůrce zrelativizovat a tím mu vzít vítr z plachet, zalít vodou jeho střešný prach a potom mu snadno potopit fregatu, vložte před to předponu post. Tím vyjádříte, že už není schopný uvažovat v intencích významu svého sdělení, ale neříkáte o něm přímo, že je úplný hlupák, protože se vlastně pohybuje už jen v zavádějících ozvěnách původního významu. Zároveň tím připouštíte, že se původní význam mohl přihodit, avšak v jiných interpretačních souvislostech. Vy znáte ty pravé souvislosti, proto máte právo hlásat jejich obsah, zatímco váš protivník je nezná či naschvál překrucuje, tudíž bude lépe ho nějak umlčet, aby – a teď si doplňte jakoukoliv frázi ze současných mainstreamových sdělovacích prostředků. Třeba aby nerozděloval společnost, nešířil dezinformace směřující k potlačení něčeho a tak podobně.

Termín postpravda má ještě jednu výhodu. Může se přihodit, že vlivem okolností pro vás bude výhodné nějaké tvrzení svého oponenta přijmout za své. Jinými slovy, ve správný čas mu vykrást zbrojnici, abyste proti němu mohli použít jeho vlastní zbraně. To je velmi efektivní i efektní způsob, jak se zbavit protivníka. Z pravdy, které jste předtím dali nálepku postpravda, uděláte zpátky pravdu tím, že ve světle nových souvislostí a poznání připustíte, že v této věci se protivník nemýlil, ovšem v ostatních ano. Tím se dokonce ukážete jako rozumní novátoři, kteří neváhají odhodit mylný názor a přijmout správný. Ostatně on trochu správný byl, protože byl postpravdivý, a pak se v nových souvislostech ukázalo, že předpona post už nemá opodstatnění. Důležité je, že jste to ukázali vy.

Nyní se asi očekává, že začnu důkladně uvažovat o termínu postpravda v intencích současného českého unitářství. Nepustím se do toho, byť je to velmi lákavé, protože se jedná o víru, jejíž představitelé rádi prohlašují, že je svobodomyšlná. Podle postmoderních tendencí došlo v českém unitářství k přejmenování jeho zásadních elementů. Například už nemáme bohoslužby, náboženství a vyznání víry. Před několika lety skupina lidí odhlasovala i odstranění pojmu Bůh.

Ty elementy se samozřejmě nevypařily, jen se už oficiálně nazývají jinak, prostě postmoderně. Však také stoupcem duchovního postmodernismu v našich řadách jsou. Jsou v nich ale také ti, kteří se i nadále neváhají pomodlit a slovo Bůh pro ně v žádném případě není přežitým pojmem s postpravdivým významem. A když jim druhý unitářský tábor vykládá o tom, že asi existuje něco, co člověka přesahuje, oni si představí nejspíš klobouk nebo strop místnosti, jelikož Bůh pro ně znamená mnohem víc než jen něco, co člověka přesahuje.

Místo dalšího přetřásání pojmu postpravda vám povím, co jsem jednou málem provedl a na co nejsem v žádném případě pyšný. Nebudu říkat důvod, on už stejně není podstatný. Ale nemyslete si, nebyl jsem už žádný vyjukaný holo-brádek. Měl jsem na krku čtyřcítku, dávno jsem se zajímal o duchovní věci a už jsem byl členem Náboženské společnosti českých unitářů.

No, přihodilo se mi, že jsem tady na tom světě nechtěl být. To rozhodnutí přišlo náhle, večer,

„Ano, nacházíme se ve fázi, kdy už jsou vytvářena božstva nová.“ (Foto © Rfssr | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

doma. Vzpomínám si, že to bylo v létě, tak nějak kolem desáté. A protože bydlím v sedmém patře a pod oknem mé kuchyně se nachází parkoviště, rozhodl jsem se, že to hned využiji pro svůj záměr.

Přistavil jsem stůl k oknu tak, aby se hrana jeho delší strany desky nacházela přímo u parapetu. Zhasil jsem světlo, otevřel okno, sedl na stůl a vysunul jsem nohy z okna, asi tak ke kolenům. Chvilí jsem se díval na hvězdnatou oblohu, načež jsem si lehl na stůl na záda a za pomoci rukou dlaněmi zapřenými o desku stolu jsem se pomalu celý posouval proti oknu. Nohy se vysouvaly přes parapet. Šlo mi o to, abych se neměl rukama čeho zachytit, až se převážím.

Takhle jsem se vysoukal z okna až k hýždím a vlastně jsem byl zvědavý, jaké to bude, až to vezmu dolů volným pádem. Posunul jsem se ještě o nějaké centimetry, blížil jsem se k svému těžišti, a nejednou to nešlo dál. Měl jsem pocit, že mě někdo drží, abych zbývající posun neudělal. Nejednalo se o fyzický pocit cizího držení, jen jsem cítil jakýsi rozkaz: Nedělej to. Ten rozkaz nebyl vyřčen slovně, prostě jsem ho jenom cítil, ale byl tak přesvědčivý, že můžu klidně říct,

že mě někdo fyzicky držel; v konečném důsledku to vyšlo nastejno.

A ten konečný důsledek byl takový, že jsem se pomalu zase nasoukal celou postavou na desku stolu, slezl jsem z něj, zavřel okno, stůl jsem přesunul na jeho místo, přisunul jsem k němu židle tak, jak byly předtím, a šel jsem do obývacího, kde se rodina dívala na televizi. Přisedl jsem k nim a díval se také. To je celé. Z pohledu z obývacího se vůbec nic zvláštního nestalo. Táta prostě na chvíli odešel do kuchyně, vrátil se a díval se na televizi.

Nic se nestalo právě proto, že v okamžiku, kdy se schylovalo k fatální osobní havárii, někdo rozhodl: Ne! Někdo s velkým N, který mi dal první pomoc tím, že zařídil, že můj chystaný čin prostě nešel provést. Kdo chcete, hledejte psychologická vysvětlení, avšak já vím svoje. Byl to Bůh. V té chvíli mě zachránil přede mnou.

Můžete namítnout, že vám se to nemůže stát. Jste v pohodě, umíte se ovládat, nic špatného se vám vcelku neděje a nějaká chmura si na vás jen tak nepříjde. Jenže to já si myslel také, ještě pět minut předtím, než jsem vlezl na stůl. Od té doby vím, že Bůh je, že umí být osobní a že někdy vstupuje do našich životů a koná.

Slyším další námitku: Na světě je tolik špatností a zbytečného zla – proč tedy Bůh také nezasáhne? Odpovídám: Nevím. Ale o jeho existenci jsem se přesvědčil. Mně to tak stačí, abych o něm nepochyboval. Jediné, co o něm vím, je, že má schopnosti, které se vymykají zákonům tohoto světa. Toto bylo podruhé, kdy mi je ukázal, kdy jsem bezprostředně pocítil jeho moc. Poprvé se to stalo o něco dříve, než jsem málem udělal ten průšvih v kuchyni.

Ten případ také zaváněl průšvihem. Měl jsem zpracovat nahráný rozhovor pro Deník. Jeden z mnoha rozhovorů, které dělám každý týden. Proto dokážu vcelku i odhadnout, kolik času mi jeho zpracování zabere. Vyhodnocení nahrávky, výpisky a pak psaní a následné úpravy běžně vyžadují šest až osm hodin práce. V případě, o němž mluvím, se jednalo o textově poměrně rozsáhlé interview, proto bych raději počítal s osmi hodinami.

Už nevím, co se tehdy stalo, ale najednou mi do uzávěrky zbývala pouhá jedna hodina. A já měl v diktafonu záznam více než hodinového

„...přihodilo se mi, že jsem tady na tom světě nechtěl být.“ (Foto převzato z: commons.wikimedia.org/wiki/File:INTERIOR_VIEW,_THIRD_FLOOR,_NORTH_ROOM,_NORTHWEST_WALL,_DETAIL_OF_DORMER_WINDOW,_CASEMENT_WINDOW_OPEN_(HELD_BACK_BY_WINDOW_STAY)_-_Gambrill_House,_Urbana_Park,_Frederick,_HABS_MD,11-FRED.V,18-34.tif.)

rozhovoru, který jsem nahrával před dlouhou dobou, takže jsem se už nemohl opírat o svou paměť. V tom případě nezbyvá než si pozorně poslechnout nahrávku a pak rozhovor skládat na papír a znovu při tom některé pasáže přehrávat. Za hodinu se to zvládnout nedá.

Jenomže já text musel za hodinu odevzdat, jinak bych ohrozil vydání novin. A to v případě Deníku není žádná legrace. Termín tiskárny byl neúprosný. I kdybych si nahrávku pustil a rychle při ní psal, stejně by mi její přehrávání zabralo víc času, než kolik ho bylo do uzávěrky. Udělal jsem v té chvíli jediné, co mě napadlo. Pomodlil jsem se k Bohu a potom sedl k počítači.

Musím říct, že psaní šlo lehce. Nemusel jsem nahrávku poslouchat doslova; kteroukoliv pasáž jsem si právě pustil, ta byla v daný okamžik

správná a vyřčené informace se mi do psané podoby převáděly velmi snadno. Je možné, že se jednalo o náhody a že jsem v sobě nějak vybudil maximum slovní zásoby a obrátů. Ale za zbývající čas se práce nedala stihnout. V té chvíli pomohl Bůh. Zpomalil čas.

Nikdy předtím ani potom jsem ten stav nezažil. Pracoval jsem v klidu, svým vlastním tempem. Co mi jindy trvalo hodinu, to mi i nyní v mém prožívání skutečně hodinu trvalo, avšak na hodinách v dolní liště obrazovky počítače uteklo jen několik minut. Celý rozhovor jsem sepsal, a ač mám ve zvyku po sobě hodně přepisovat a hledat nejlepší vyznění napsaného sdělení, tentokrát už jsem nic takového nedělal, protože s poslední tečkou hodiny ukázaly, že už stihnu jen textový soubor uložit a odeslat. V tu chvíli začal čas plynout tak, jak běžně plyne.

Nebylo už pokdy ani na kontrolu pravopisu a překlepů, a především na ověřování správnosti zapsaných jmen. Těch se v rozhovoru objevovalo hodně, protože to bylo povídání s kapelníkem hudebního souboru, který se právě vrátil z úspěšného vystoupení na zahraničním festivale. Kromě toho pojednával o celém hudebníkově životě, což jsou samá jména – učitel, hudební vzory, jména důležitých štací, názvy skladeb a tak dál a tak dál.

Odeslal jsem soubor a všechno jsem odevzdal do Božích rukou. Druhý den rozhovor v novinách vyšel, zabíral celou velkou stranu. Jenom jsem zkontroloval, jestli v titulku článku není překlep, oddychl jsem si a zase jsem noviny zavřel. Pak mi přišla esemeska. Muzikant děkoval za výborně napsaný rozhovor. Odložil jsem noviny, aniž jsem je znovu otevřel. Nikdy jsem nenašel odvahu přečíst si ten text. Vždyť jsem ho nepsal já, přestože se u něj skvělo moje jméno.

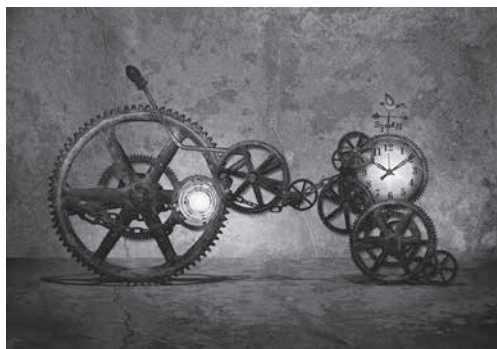
Možná jste i vy pocítili dotek Boha a Boží Milost. V tom případě mi asi porozumíte. Možná jste to nikdy nepocítili, a v tom případě mi docela neporozumíte, poněvadž tohle jsou nepřenositelné zkušenosti. Možná že v souladu s postpostmoderním trendem řeknete, že jsem vám tady vnucoval jen nějakou postpravdu.

Já vám váš názor neberu a mám radost, že jste nikdy nepotřebovali, aby se vám podobná zkušenost přihodila. Jenomže s životem je to

jako s řízením automobilu. Můžete být vynikající řidiči, a přesto nevíte, jestli se během následující minuty nestane něco, kdy sami budete potřebovat první pomoc. Do osudové situace vás nemusí dostat autonehoda zaviněná někým cizím, postačí i vlastní nepatrná drobnost. Vždyť člověk nepotřebojuje k utopení plný bazén a závaží přivázané k noze. Stačí jen špatně polknutý hlt z polévkové lžice. Nikdy nevíte, jestli při tom nebudete natolik zoufale sami, že jediný, kdo vám bude moci poskytnout první pomoc, bude pouze Bůh. V takové chvíli mizí z pojmů všechny nánosy a všechna „post“. Zůstává holá, pravdivá podstata a lidský údiv nad něčím, co se nedá exaktně popsat, natož vysvětlit.

Náboženství jsou různá a jejich duchovní představitelé říkají různé věci. Kterým z nich má smysl naslouchat, případně je následovat? To poznáte podle toho, zda vás upřímně a nezištně připravují na onen okamžik, kdy v životě budete muset doufat, že první pomoc vám poskytne Bůh. Pokud se této záležitosti věrohodně nedotýkají myšlenky vašeho duchovního nebo duchovní doktríny, kterou reprezentuje, nemá smysl s nimi ztrácet čas. Bylo by to stejné, jako kdybyste studovali zdravotní školu, kde vám řeknou spoustu různých myšlenek, a dokonce nechají s úspěchem složit závěrečnou zkoušku z těch myšlenek, ale nic vás nenaučí o první pomoci. K čemu taková zdravotní škola?

Ovšem ani v takové situaci vám nikdo nebrání, abyste si sami otevřeli lékařskou knihu, začetli se, pochopili a získané vědomosti předávali druhým.

„V té chvíli pomohl Bůh. Zpomalil čas.“

(Obr. © Littlemacproductions | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

Motýl na závěji

Karolina Sofia Pavala

Marek 7:31 Ježíš odešel z území Týru a šel opět přes Sidón ke Galilejskému moři středem území Dekapole.

Marek 7:32 Přivedli k němu hluchého a špatně mluvícího člověka a prosili ho, aby na něho vložil ruku.

Marek 7:33 Vzal si ho stranou od zástupu, vložil své prsty do jeho uší, plivnul a dotkl se jeho jazyka,

Marek 7:34 vzhlédl k nebi, vzdychl a řekl mu: „Effatha“, což znamená: ‚Otevři se.‘

Marek 7:35 A jeho uši se hned otevřely a bylo uvolněno pouto jeho jazyka a začal mluvit správně.

Marek 7:36 Ježíš jim nařídil, aby to nikomu neříkali; čím víc jim to však nařizoval, tím víc to rozlašovali.

Marek 7:37 Byli převelice ohromeni a říkali: „Všechno dobře učinil. Dokonce činí, aby hluchí slyšeli a němí mluvili.“

Jsem dítě, ležím pod peřinou a žluté světlo pootvěřených dveří píše nápis na zeď nad mojí hlavou: *Effatha!*

Tma hraje na bicí, dělá to tak vždycky, když na ni myslím. Až nechám všechny svoje myšlenky přijít blíž, co se stane? Navléknu je na šňůrku jako korálky nebo prasknou jako bublina, když se jich dotknu?

Co je za dveřmi? V pohádkách je vždycky nějaká místnost, která se zamyká. Místo, kam se nevstupuje. Prostor, kde fíčí čas. A když ty dveře pootvěřeš, vtáhne tě dovnitř obrovská neznámá síla. Ty se ztratíš v bílé tmě, která je hluchoněmá.

Proto se bojíš ty dveře otevřít. Černá tma je bezpečná, i když z ní máš strach taky. Nechá tě úplně klidně schovávat se bezpečně pod peřinou. A taky se dá vždycky zavřít. Když zavřeš oči, zmiž. Ale ty máš přesto jistotu, že tady je.

Tak dobře, nebudeme mluvit „v pohádkách“. Ta komnata, která se (ne)otevívá, skutečně existuje. Jen nemá žádné přidělené číslo, jak ti možná vyprávěli. Taky ti třeba povídali, že když ty dveře odemkneš, něco se stane. A tvářili se u toho tak vážně a tajuplně, jak to umí jen dospělí.

Co je to, *to něco*? To, které se nedá vysvětlit. Co možná tušíš ve chvíli, kdy zahlédneš motýla na sněhové závěji. Ačkoliv právě racionálně hodnoceno, hmyz, konkrétně babočka admirál (*Vanessa atalanta*), v zimě nad sněhovou plání nepoletuje. Ale přesto jsi toho motýla před malou chvílí viděl.

„Co je to, *to něco*?
To, které se nedá vysvětlit.
Co možná tušíš ve chvíli,
kdy zahlédneš motýla
na sněhové závěji.“
(Obr. © Vilant | Imagio.cz |
Dreamstime.com.)

Pozn.: Effatha, aramejsky *otevři se*, odkazuje k textu Markova evangelia (MK 7:34). Právě z něho vychází křesťanský obřad otevření uší při udílení svátosti křtu. Otevírá člověku srdce pro víru a schopnost naslouchat Božím slovu.

Effatha! – Otevři se!

Jarmila Plotěná

Byly veliké, temně zelené, podivuhodně voněly a byly všude. Byly okolo mne a já byla nějak přirozeně v nich a ony ve mně a nedá se na ně zapomenout... Lopuchy – byly tak nějak naprosto přítomné a ve všem všudy vlastně stejně jako já, tedy: Byla jsem s lopuchy zajedno. Měla jsem ještě dlouhou dobu do začátku školní docházky a nevěděla jsem, co je čas. Viděla jsem jen, že se zahrada mění a že někdy je teplo a jindy zima, někdy jasno a jindy stmíváním přichází tma a všechno to se mi líbilo. Byla jsem s tím vším zajedno, ale s těmi lopuchy nějak nepřehlédnutelně více. Jen matně si vybavuji, že nebyly v zahradě, ale někde na výletě v lese, kde byl i potok.

Lopuch. (Obraz Evy Nejedlové.)

Také traviny na začátku léta, ne tráva, ale kvetoucí, vysoko vzrostlé společenství mnoha druhů bylin a trav, s těmi se také dá být zajedno. Ale snad nejvíc s tou kvetoucí loukou kdesi u Babic na Moravě. Znáte kvetoucí louku? Taková se nedá jenom vidět, ale hlavně je cítit a slyšet. Ono to v jejích travinách a nad ní zvučí, hučí a pulzuje tak hlasitě, že ten vše zaplňující zvuk vás prostoupí, pojme a pozve dál, že využijete nejen boty, ale i myšlení a tělo a vůbec sami sebe. Když je pak na konci té louky opět nazováváte, už vždycky budete litovat, že jste tam bez nich nezůstali.

Bývalo mně jasné, že když je takhle, tak to je *To*, kdy se skutečně žije. To ostatní je jen „zatím“, jakoby cvičně. Nejvíc mě mrzelo, že tolik věcí a situací na světě od *Toho* tak nějak zbytečně odvádí.

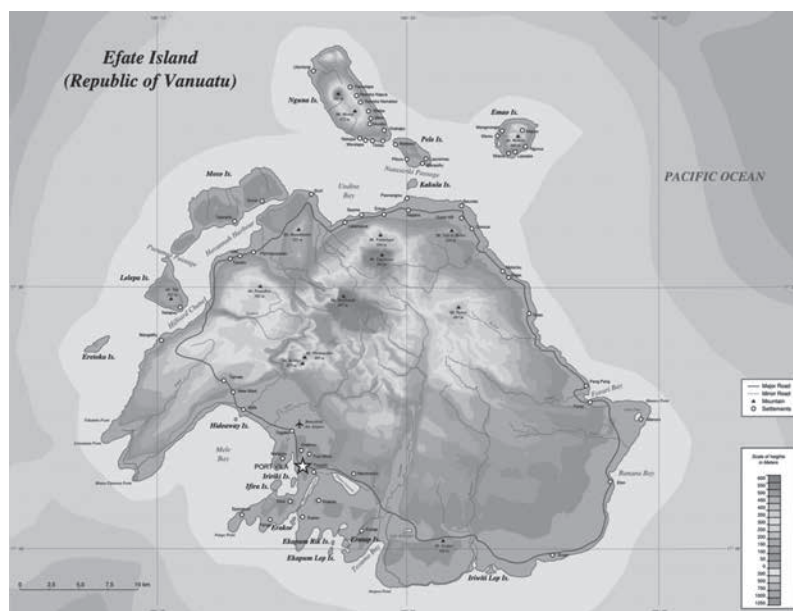
To vždycky souviselo se životem rostlin, s barvami a proměnami v přírodě a nikdy jsem si nemyslela, že by mohlo být jinak a že by se něco „o tom jevu“ dalo říkat nebo dokonce psát. Nějak podivně nelogicky jsem se dlouhé roky domnívala, že *To* je Tajemství zároveň pouze moje a zároveň vlastně všem společné. Tento protiklad si v mém světě dokonce ani nijak neprotiřečil. Ostatně nikdo v mém okolí o *Tom* nepsal ani nemluvil, což mne utvrzovalo v přesvědčení, že jde zkrátka o Něco, o čem jakékoliv zmínky vlastně není možno nikde najít.

Později jsem se dostala do společenství lidí, kteří si alespoň v náznu o něčem podobném vyprávěli, a někteří *To*, k mému údivu, dokonce spojovali s náboženstvím, avšak takovým, které jsem dříve neznala. Mysleli tím snad křesťanství, hinduismus nebo nějaké jiné? Nikoliv, nemínili tím žádné konkrétní světové nebo národní náboženství, staré ani nové, mínili tím každé náboženství, které může pomoci upřímně hledajícímu člověku najít ono Tajemství pomocí lásky, sebekázně nebo nesobecké služby.

Ještě více jsem se divila a radostně vítala poetické příběhy onoho Tajemství v knize *Kámen mudrců* dánského spisovatele a dramatika Johanne Anker Larsena, kde stav žité přítomnosti *Toho* čili Tajemství nazývá „otevřeno“ a přiznává, že onen stav vědomí může zažít i malé dítě, aniž by tušilo, že by zde byla jakákoliv spojitost s nějakou vírou nebo náboženstvím. Podle Larsena je tento jev dokonce častý právě u malých dětí.

Ještě větší radost jsem měla, když jsem před lety objevila knihu *Dveře dokořán* téhož autora, která je vlastně celá věnovaná onomu Otevřeno. Ke sloům uvedeným v předmluvě nelze více dodat:

„Štěstí, které překonává všechny míry, se nenalézá v opojení extáze, ani v temném bludišti okultních sil, nýbrž můžeme je prožít zde na této smutné a šťastné zemi, když sluneční svit ‚otevřených dveří‘ pronikne ‚uzavřenými‘ a všechny věci zahrne do své záře.“

Ostrov Efáté v Melanésii. (Obr. převzat z: commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_Efate_Island_EN.png.)

Dodávám, že:

Efate či *Ěfaté* je sopečný ostrov v Melanésii náležející ke státu Vanuatu. Žije na něm 65 000 obyvatel a jeho hlavní město je Port-Vila. Pobřeží ostrova je lemováno plážemi a barevnými korálovými útesy. Ostrov je jak stvořený pro představu ráje a dnes je otevřený turistům. Avšak i zde byla za druhé světové války vojenská základna, i zde se bojovalo. Inu – žádná Efate, kterou lze najít na mapě, není oním nebeským Otevřeno. To je možné najít jen v lidském srdci.

Niterný život duše

Václav Engler

Nebudu svůj článek uvádět rozličnými definicemi pojmu duše, či polemizovat s její existencí. Snad jen ve zkratce zmíním, čím je tento termín pro mě: Duší (od dýchat, dech) rozumím životní princip, který mi dává, coby konkrétní bytosti, povstat z abstraktní potenciality, „povolává“ mě k příběhu vlastní jedinečné existence.

Neplánuji zde předkládat dualistické, monistické či jakékoli jiné koncepce duše a těla. Každý přece už jsme takovým vtěleným životem, který představuje celek a jednotu osobnostního organismu zahrnující fysis, psýché a pneuma. Pouze, pro předporozumění následujícímu textu, předesílám, že s pojmy „duše“ a „duch“ pracuji, v intencích hinduismu, jako se soupodstatnými individuálními a univerzálními reprezentacemi téhož.

Duše je tedy tím, co zakládá individuální existenci, individuální „Já“. Energie, která vtělený, nebo chcete-li ztělesněný, život vyživuje, formuje a strukturuje. Jinými slovy, vyživuje ho a zároveň od něho, jako životodárný dech, není oddělitelná.

Užijeme-li metaforu ze zahrádkářského slovníku, můžeme říci, že duše reprezentuje současně živiny dodávané pěstované rostlině, ji samotnou (není od ní oddělitelná) a také zahradníka, který o ni pečuje. Je tím, co nám vdechuje život, a taktéž je garantem jeho růstu i dosažení kýženého tvaru (Jung na tomto místě mluví o tzv. procesu individuace). Duše je ztělesněním mysteria dynamiky, životního pohybu jedince a zároveň též jakýmsi „správcem“, „mentorem“ tohoto procesu, odehrávajícího se na celé ploše naší existence.

Tento moment jí dodává charakter vnitřního hlasu, onoho sokratovského eu daimona, prostředkujícího nám blaženost, jednáme-li v souladu se svým svědomím. Uvedený rozměr můžeme pojmenovat rovněž „andělem strážným“. A jeho tajemnou činnost, bez jakýchkoli pochyb, označit za jednu z nejvýznamnějších a nezákladnějších mohutností niterného duševního života.

Jak konkrétně se takový „anděl strážný“ projevuje? Jako hlubinná síla našeho nitra, vždy

„Duše je ztělesněním mysteria dynamiky, životního pohybu jedince a zároveň též jakýmsi ‚správcem‘, ‚mentorem‘ tohoto procesu, odehrávajícího se na celé ploše naší existence. [...] Uvedený rozměr můžeme pojmenovat rovněž ‚andělem strážným‘.“ (Obr. © Meinzahn | Imagio. cz | Dreamstime.com.)

přítomná, byť ne pokaždé patrná, která „dohlíží“ na průběh procesu individuace. Jedině díky této tajemné činnosti může „átma“ postupně tvarovat naši osobnost k onomu svérázu a svého druhu dokonalosti, k níž byla „naprogramována“ a která dbá, abychom tvářili v tvář světu, ale i své mysli, neztratili sami sebe. Je nadějí otvírající člověku horizont autentické existence. Její práce má povahu sváru, souboje s naším egem. S jeho ambicemi, strachy, úzkostmi a celou přehrášlými emocí i myšlenkových konstrukcí, pro něž často nejsou naše pravá podstata

a osobní „bioprogram“ buď vůbec vidět, nebo se stávají čímsi nežádaným, vytěsněným do zdánlivé „říše zapomnění“.

Zapomenout na své bytostné Já a autentický život se může nejednou jevit jako nejjednodušší a nejpohodlnější řešení. To ale jednak znamená stávat se vlastním stínem, přízrakem, který se sám odřízl od kořenů vyživujících jeho osobnost, a jednak si „anděl strážný“ vždy v našem niterném „podsvětí“, kam jsme ho odsoudili, dříve či později najde cestu na povrch – a bývá to někdy dosti bolestivé.

Toto vnitřní pnutí se obvykle odehrává v cyklech, jejichž délka a frekvence jsou odvislé od toho, jak často a jak intenzivně, se snažíme hlas onoho „anděla strážného“ umlčet a vymazat ze svého života. On se však vždy nakonec o slovo přihlásí sám a do individuálního lidského příběhu se znovu prodere. Jak takový návrat toho, „co nikdy neodešel“, probíhá, o tom vypráví náboženské příběhy, pohádky či dnes například psychotherapeutická literatura. „Anděl strážný“ přichází jako „hlas volajícího na poušti“, apel utiskovaného životního principu, a žádá si celého člověka. Tento niterný souboj se také obvykle odráží na zdravotním stavu organismu v podobě psychosomatických konsekvencí a různých onemocnění. Jsou to ovšem nemoci, které „nejsou k smrti“, ale k životu. Říkají nám, že jsme ještě neprohráli a musíme v bitvě o své bytostné Já usilovat o vítězství až do úplného konce. Byť zůstat věrný sám sobě, svému egu i světu navzdory, znovu se zrodit jako autentická smysluplná existence, nebývá snadné, nejen pro nás, nýbrž mnohdy ani pro naše okolí.

Jiné cesty však není. Zdárný proces individuace, naplnění osobního „bioprogramu“ („povolání“), předpokládá periodickou aktualizaci existenciálních tázání, obnovování důvěry ve vlastní životní příběh, i vnitřní hlas, který je naším prvním a nejvěrnějším průvodcem na této cestě.

A zejména tváří v tvář dnešní kultuře ega, tržnici idejí, hesel a reklamních sloganů, je stále těžší naslouchat a nepřeslechnout onu tichou, přesto nesmírně mocnou řeč našeho nitra, pro-

tože tam, kde není slyšet, ba kde je umlčena, není pravý život. Zde vládne utrpení neúplné osobnosti, která se odřízla od svých kořenů, tajemných živin, bez nichž může být žití zdánlivě snadné a pohodlné, avšak platí se za ně daní nejvyšší, ztrátou plnosti osobnostního organismu, který nemůže než sám sobě i svému okolí nabízet vnitřní chudobu a nedostatečnost.

Proto je tolik třeba, abychom nebyli hluchí vůči svým „andělům“, povolávajícím nás k niterné duševní práci, aby naše „átma“ mohlo být úspěšné v procesu ustavičného rození autentického Já, otevírajícím horizont, kde toto Já je zajedno se sebou samým i s Já absolutním. Jedině „znovuzrození“ můžeme skutečně naleznout sebe sama a svět kolem nás.

„Zapomenout na své bytostné Já a autentický život se může nejednou jevit jako nejjednodušší a nejpohodlnější řešení. To ale ... znamená stávat se vlastním stínem...“ (Obr. © Alexlinch | Imagio. cz | Dreamstime.com.)

Stopy ve sněhu. (Obr. © Telev | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

STOPY VE SNĚHU

*Hustě pletená síť soušek na lesním hřebeni
 Pročísnutá zavátou stezkou
 Proutěná hráz zachycuje všecken svět
 Dává zaznít systému ozvuku stop
 Křupajících sněhem
 Ledové slunce zhluboka dýchá
 Zatímco se stojící vrch obnažuje
 Do volných řad smrků
 Rozpočítávajících se
 Kdo může shodit nůši plnou načechraných vloček
 Zem se nehybně vlní bílými skicami kořenů
 Otisky těžkých bot němě zejí
 V šerajícím sněžném kraji
 Zanechané kroky dovršené uprostřed cesty
 Bez konce*

POKOJ

*Ulehnu do trávy při zaprášené polní cestě
 U paty zašlého kmene shrbené jabloně
 Zrak se ztopí ve visutých vodách
 Nebe křížovaného zatoulanými mráčky
 Tep a dech ukolébá okamžik
 Zahřívající shůry každé žití
 Sejme žal, radost i stesk
 A jen ta modrá obloha
 Bude dál plout odvátým světem*

Cesta ke svobodnému tvoření

Šárka Benešová

Libor Šmejkal se svým obrazem *Strom života*.
(Všechny fotografie pocházejí z archivu L. Šmejkala.)

Libor Šmejkal se narodil v roce 1968 v Ostrově nad Ohří ve znamení Raka. Narodil se do rodiny, kde žádný z rodičů ani prarodičů neprojevoval umělecký talent, Libor však kromě citlivosti, vnímavosti a empatie dostal do vínku dar, dar malování. Než se tento talent naplno projevil, uběhlo mnoho let. Jako žáček základní školy Libor sice maloval hezké obrázky a za pěkné výkresy dostával pochvaly, nikdo jej však v rozvoji uměleckého talentu nepodporoval. Vystudoval střední školu elektrotechnickou, ale tento obor jej nijak neoslovil.

První dotek malířské múzy Libor pocítil až ve 25 letech, kdy jako učitel odborného učiliště v Podkrušnohoří dostal staré olejové barvy „kohinoorky“. Rozhodl se, že zkusí něco namalovat na plátno. O napínání plátna na rámy nevěděl vůbec nic, a tak si plátno rozložil na podlahu a namaloval svůj první obraz. Byl to výjev poutníka a selky, který zahlédl v knize *Dějiny umění*. Olejové barvy jak známo dlouho schnou, a protože byl netrpělivý, strčil pomalované plátno do plynové trouby a začal sušit. V tu chvíli přišel jeho kamarád a zeptal se, co to tu tak pěkně voní. Libor vytáhl obraz z trouby, kamarád se na plátno chvíli užasle díval, pak z kapsy vytáhl tisícovku s otázkou, zda to bude stačit, a posvátně si „upečený“ obraz odnášel domů. Libor

nestudoval žádnou uměleckou školu, ale učil se sám – právě ze zmíněné knihy *Dějiny umění*. Samostudiem si osvojoval techniky starých mistrů. Nejvíce jej oslovili světoznámí malíři Renoir, Monet a Manet.

CO ŘÍKÁ LIBOR ŠMEJKAL O SVÉ TVORBĚ:

„Když sednu k plátnu a začnu tvořit, všechno zmizí, jako bych se já sám stal tím plátnem. Mám pocit, že když tvořím, netvořím to já, ale něco skrze mne. Vždy jsem měl pocit, že se mnou v místnosti je někdo další, a jako by mne ‚vypnul‘. Děje se tak v určité fázi malby, kdy z původní konstrukce je připraveno cca 30 procent, a pak najednou vše, co je připraveno, přestane existovat a obraz žije vlastním životem. Víím, že to tak má být, a nikdy netuším, jak to celé dopadne. Pokud naslouchám své intuici až do dokončení obrazu, víím, že na něj už nemusím sáhnout, je hotov. Je to jako být po celou dobu v meditaci. Přeruším-li toto naladění v průběhu tvoření, je třeba se znovu naladit a obraz dotvořit. Zkrátka nejde ráno vstát a plánovitě začít malovat. Musí přijít impuls. Už už bych se chtěl pustit do díla, ale cítím, že mi něco říká: počkej ještě chvíli... A pak to přijde. Vstoupí do mne zvláštní radost a já víím, že mohu začít malovat. Nejde mi tvořit stylem „ted’ musím“. Ovšem neříkám, že takto malovat nelze. Obrazu pak ale chybí *To*, co nedokážu přesně pojmenovat. Jakási esence, kterou vnímám, když tvořím. Miluju barvy a celou barevnou paletu. Jsem tak založený, a pokud namaluju obraz například v jednom barevném tónu, následuje další, který jej barevnou škálou doplní.“

V roce 2016 přišla změna. Do té doby obrazy věnoval tématům Žena, Brána, Chrám. Cítil, že tato témata jsou vyčerpána. Potřeboval novou inspiraci, novou cestu. A pak to přišlo... Vnímá to v každé buňce svého těla, tu novost a potřebu starého. Bylo to, jako když „něco“ vííte, ale nedokážete to popsat. Věděl, že přichází to, po čem dosud toužil. *Svoboda*. Začal se věnovat abstraktům.

Libor Šmejkal, obraz
Cesta.

„Něco mne nutilo změnit techniku a vzpomněl jsem si, že mám v malířském náčiní špachtli. Tak jsem ji namočil do barvy a jednoduše máznul po plátně. A to mne dostalo. Vnímám jsem, že to je ono, tohle mám tvořit, a první obraz, který jsem v kombinaci štětec a špachtle namaloval, jsem pojmenoval Strom Života. A pak už to šlo samo. Zpočátku jsem byl opatrný, ale naslouchal dál hlasu ve mně. Vnímám jsem, jak mne jednotlivé barvy prostupují, jak se rozpadá forma. Všechny mé zábrany padly. Pocítil jsem tu opravdovou svobodu

tvoření. Našel jsem sám sebe. S rozpadající se formou v obrazech jsem vnímal rozpad mého starého Já a nebyl jsem jím vázaný. Každý jsme dostali do vínku dary, schopnosti a dovednosti. Ne vždy je dokážeme využít, ne každý věří tomu, co je jeho talentem. Svůj talent poznáte podle toho, že to, co děláte, vás baví a jde vám snadno. Naslouchejte sobě, naslouchejte tomu ‚hlasu‘ uvnitř vás. A pro případ, že ze své cesty sejdete, mějte po ruce člověka, který ve vás věří. *Vždyť život je jeden velký obraz a všichni jsme jeho tvůrci.*“

Libor Šmejkal, obraz
Do krajiny snů.

Pozn.: Více informací
lze najít na webu
www.liborsmejkal.cz.

Smysl a účel unitářského společenství: duchovní shromáždění v postmoderní době a pojem svědomí společnosti

Derek McAuley

Koncem roku 2017 šéfredaktorka britského listu *The Guardian* Katharine Vinerová poznamenala, že zažíváme další neobyčejné historické období, srovnatelné s dobou kolem roku 1821, kdy byl její list založen. Jak si my, britští unitáři, rádi připomínáme, stalo se tak s přispěním unitářů a jiných manchesterských radikálů (*Guardian Weekly*, 22. prosince 2017). Dotkla se i vlastního oboru – médií – na jejichž adresu prohlásila, že „turbulentnost naší doby pravděpodobně vyžaduje více, než pouhou přizpůsobivost“.

John Murray (1741–1815), zakladatel univerzalizmu. (Obr. převzat z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:John_Murray_Illus.jpg.)

Tváří v tvář globálním, národním, místním a osobním krizím mají lidé přirozeně strach. Ohromné technologické, environmentální, politické a sociální změny u většiny z nás vyvolaly stav, který filozof Timothy Morton nazval „traumatickou ztrátou souřadnic“. V mnoha obcích a společenstvích jsme svědky rozpadu občanského života. Všechny tyto zásahy do kdysi běžného stavu věcí pak vedou k dalším krizím, tentokrát osobním.

Odpovědí, kterou Katharine Vinerová nachází, však není zoufalství, nýbrž naděje. „Naděje je především vírou v naši schopnost společnou práci věci měnit. K tomu je zapotřebí odvaha.“

Tento výrok připomíná slavnou výzvu amerického univerzalisty Johna Murrayho: „Dejte jim naději, ne peklo!“ V době, kdy kazatelé hrozili ohněm pekelným a zatracením, prohlašovali univerzalisté, že Bůh je Bohem milujícím, který všem nabízí spásu. Mnoho lidí má dnes pocit, že zažívá „peklo“ na zemi; zmíněnou „traumatickou ztrátou souřadnic“ se označuje stav, kdy nechápeme, co se děje, ani proč se to děje. To, co bylo kdysi jistotou, je dnes křehké a nespolehlivé. Jak by na to měli reagovat moderní unitáři, respektive unitáři a univerzalisté?

Pro některé lidi je výše popsaná situace dokladem toho, že se setkáváme v postmoderní době. Postmodernismus je pro unitáře skutečnou výzvou. Čím více toho vím o osvícenství, tím jasněji si uvědomuji, jak minimálně britské unitářství z odkazu tohoto myšlenkového hnutí vychází. Osvícenci prosazovali celou řadu myšlenek založených na rozumu – svobodu, pokrok, toleranci, bratrství, oddělení církve a státu a konstituční vládu. Náboženská ortodoxie byla předmětem pochybností. Unitáři, jako například vědec, kazatel, pedagog a politický autor Joseph Priestley, i kryptounitáři, jako například Richard Price, byli významnými veřejnými obhájci reform, jež některé hlasy prohlašovaly

Vypálení domu
Josepha Priestleyho
a jeho laboratoře
v Birminghamu
v roce 1791.

(Obr. převzat z: www.unitarianhistory.org.uk/hsalbum4.html.)

dokonce za revoluci. Za svůj postoj také zaplatili – Priestleyův dům a laboratoř v Birminghamu byly vypáleny a Priestley sám před hněvem davu utekl do Londýna a později do Ameriky. Význam Priestleyho díla bychom neměli podceňovat; například výňatek z jeho spisu *An Essay on the First Principles of Government (Esej o prvních principech vlády)* je jedním ze šesti děl, která zastupují osmnácté století v antologii Davida George Mullana *Religious Pluralism in the West (Náboženský pluralismus na západě)*.

Heslem britských unitářů bylo Svoboda, rozum a tolerance. V minulosti tyto hodnoty nebyly všeobecně uznávány, naopak byly potírány. Bohužel však v mnoha částech světa i dnes zůstávají pouze vroucným přáním. Neztrácejí sice na důležitosti, ovšem samy o sobě k udržení náboženského společenství nepostačují.

Modernismus se objevil koncem 19. a počátkem 20. století ruku v ruce se vznikem moderních průmyslových společností a s rychlým rozvojem měst a v reakci na hrůzy první světové války zavrhl mnoho osvícenských jistot. Veškeré tradiční formy umění a věd byly považovány za zastaralé. Zpochybněna byla i myšlenka, že historie a civilizace jsou přirozeně hnány pokrokem a že pokrok je vždy přínosný. To bylo samozřejmě v rozporu s unitářskou ideou „trvalého

pokroku vpřed a vzhůru“ představující jednu z pěti zásad unitářského hnutí, které byly tehdy často zdůrazňovány a ještě v šedesátých letech dvacátého století zněly v britských unitářských sborech. Někteří autoři se domnívají, že krize britských unitářských sborů a liberálního křesťanství vůbec vychází ze zážitku první světové války, který vírou v pokrok ztlačil.

Postmodernismus se vyvinul v druhé polovině dvacátého století, vycházel z celé řady inspiračních zdrojů a nešetřil skepsí, ironií ani kritikou velkých příběhů a ideologií. V postmodernistickém pojetí platí, že pokud někdo tvrdí, že něco ví, nebo že zná pravdu, je jeho tvrzení produktem sociálního, historického nebo politického diskursu či interpretace, a je proto vázáno na konkrétní kontext, případně je sociálním konstruktem. Jako postmodernistické se označuje období navazující na modernismus i rozličná soudobá umělecká, filozofická a společenskovední hnutí.

Je patrné, jak se unitářství vyvíjelo v závislosti na zásadních kulturních změnách. Ve Spojených státech se humanismus stal dominantním myšlenkovým proudem v míře, která byla v Británii nevídaná. Stále více lidí přijímalo myšlenku, že každý má svou vlastní duchovní cestu, z čehož vyplývá, že neexistuje jen jedna

Phillip Hewett (1925–2018), významný anglický, později kanadský unitářský duchovní a myslitel. (Obr. převzat z: www.uuma.org/blogpost/569858/296557/In-Loving-Memory-of-A-Phillip-B-Hewett-1925-2018.)

odpověď. Samozřejmě ne všichni byli těmito změnami nadšení. Ještě v roce 1946 reverend Phillip Hewett, významný britský unitářský duchovní, napsal: „Na otázku, zda se unitáři považují za křesťany, lze odpovědět: Nejen že se za křesťany považují, ale také tvrdí, že jejich pojetí křesťanství představuje křesťanství v jeho nejprostší a nejméně inteligentnější formě.“ Ačkoli by dnes nikdo takto arogantní prohlášení nevypustil z úst, existuje charitativní organizace, jejíž dozorcí rady jsem členem, která tuto myšlenku považuje za vlastní a která podporuje unitáře a unitáře-univerzalisty po celém světě!

V knize *Unitarian Perspectives on Contemporary Religious Thought (Unitářský pohled na současné náboženské myšlení)*, kterou v roce 1999 vydalo nakladatelství Generálního shromáždění Lindsey Press a která je k dispozici v knihovně dokumentů Generálního shromáždění na našem webu, britský unitářský profesor Peter Hawkins uveřejnil fascinující článek s názvem *Postmodernism and Religion (Postmodernismus a náboženství)*, v němž uvádí: „Tolerance a svoboda jsou v našem konfliktním světě stále potřebné, jejich pojetí je však nutné rozšířit i mimo

antropocentrický kontext daný osvícenstvím, abychom se s úctou začali chovat i ke všemu, co je na světě stvořeno. Abychom naši planetě méně škodili, musíme důrazněji bojovat proti jejímu zneužívání a proti plnění jejích přírodních zdrojů, kterého se dopouštíme (především my, obyvatelé západního světa). Naše svoboda musí být ohraničena v zájmu dlouhodobé udržitelnosti a v souladu s přírodními zákony. Ti z nás, mě nevyjímaje, kteří si chtějí bezohledně přivlastňovat větší část přírodních zdrojů, než jim spravedlivě náleží, se musí uskrvnit.“

Co znamená setkávání v postmoderní době? Musíme se vrátit k našim hodnotám a k tomu, v co věříme. Věříme v právo každého člověka rozhodovat o svých zásadních věcech, zároveň však vyznáváme niternou hodnotu toho, co naši předci nazývali „bratrstvím“ – společenství, na jehož prospěchu se podílejí všichni jeho členové.

Vinerová tvrdí, že jsou-li naše životy stále více atomizovány, těší nás, můžeme-li se podílet na komunitním či občanském životě. „Lidé si chtějí pomáhat, dělit se o zážitky, být součástí společenství a mít vliv na to, co ovlivňuje jejich životy.“ Totéž samozřejmě nabízí i mnoho jiných institucí, ovšem společenství víry může lidem pomoci ponořit se hlouběji – až k samé podstatě, ke smyslu věcí –, a to způsobem, který je těžko realizovatelný na pracovišti či v klubu.

Souvisí to i s Čapkovým pojetím náboženského společenství jako „svědomí společnosti“. Z prací Norberta Fabiana Čapka, které znám, je jasné patrné, že u něj na prvním místě stáli lidé. Jeho vizí a cílem bylo vytvoření nové společnosti. Svobodné bratrství bylo prvním organizovaným vyjádřením úsilí českých náboženských revivalistů, které odpovídalo současnému stavu vědeckého a etického vývoje lidstva. Jeho cílem byla spolupráce na vytvoření lepšího světa. Harmonie, o níž Čapek usiloval, mělo být dosaženo „osvojením si umění společného života v rámci bratrství“. Náboženská společenství měla podobnou funkci jako lidské svědomí.

Jak může náboženská společnost plnit roli svědomí společnosti? Jedním z hlavních důvodů pro zakládání náboženských institucí byl, podle Čapka, sociální aktivismus. Ostatní cirkve

Norbert Fabian Čapek (1870–1942),
zakladatel českého unitářství.
(Foto z Archivu NSČU.)

kritizoval za to, že mlčky přihlížejí nespravedlnosti společenského řádu. V této souvislosti se mi vybavuje pasáž z Evangelia podle Matouše, v níž stojí: „Vy jste sůl země. Kdyby sůl ztratila svou chuť, čím se zase stane slanou? Nebude už k ničemu, jen se vyhodí ven a lidé ji pošlapou.“ Židé měli neomezený přístup k zásobám soli na pobřeží Mrtvého moře. Tato sůl však byla fosilního původu a vzhledem k nečistotám a chemickým změnám byla její vnější vrstva bez chuti a z velké části byla považována za bezcennou.

Reverend Cliff Reed napsal, že „každá unitářská či liberální křesťanská kongregace by měla být milujícím společenstvím, které bude podporovat vztahy založené na laskavosti, slušnos-

ti, respektu a vzájemné péči v rámci kongregace a život na všech jeho úrovních naplní láskou. Pozornost je nutno věnovat i lidem a věcem mimo okruh kongregace. Milující společenství se neomezuje pouze na svůj úzce vymezený prostor, nýbrž svůj zájem o lidské blaho přenáší i do společnosti, jejíž je součástí“. Jsme vyzýváni k tomu, abychom byli svědky – nebo Čapkovými slovy „svědomím“ – spravedlnosti, míru a soucitu. Víme, že ač někteří tvrdí opak, není velikost překážkou sociální akce. I malá skupina či společenství bez vlastních prostor mohou něco dokázat.

Vrátím-li se ještě jednou k tomu, co napsala Katharine Vinerová o médiích, stále jasněji si uvědomuji, že pouhé přizpůsobení se nebude stačit. Pokud unitářské kongregace ani místní či celostátní struktury nebudou lidem umět pomoci zorientovat se v novém světě, postupně se stanou neudržitelnými a následně i zbytečnými, navzdory vši své rozmanitosti.

Výzvou, se kterou se v našich místních kongregacích potýkáme v Británii i v České republice, je nalezení nových cest, které nabídnou naději; společnou práci už pak věci změnit dokážeme. Může jít o osobní rozvoj nebo náboženské vzdělávání formou stimulačních činností prováděných v malých skupinách. Může jít o spolupráci s ostatními na zlepšování vztahů v místním společenství. Můžeme se snažit „být změnou, o kterou ve světě usilujeme“, například tím, že se zaměříme na jeden globální problém a podnikneme konkrétní kroky k jeho řešení. Tak můžeme nalézt ztracené souřadnice našich životů a zorientovat se v tomto období nevidaných změn.

(přeložil Tomáš Martíšek)

Zpráva z konference ICUU v Nepálu ve dnech 12.–15. února 2018

Lucie Hrabánková

V loňském roce jsem byla vybrána ústředním správním sborem naší náboženské společnosti spolu se Štěpánem Mairovským z POU jako delegát NSČU na mezinárodní zasedání rady a konferenci ICUU (The International Council of Unitarians and Universalists) v Nepálu. Mělo se původně konat v Indii, konkrétně v Khasi Hills, kde se nachází velmi početné společenství indických unitářů. Z politických důvodů (delegátům bylo zamítnuto vízum na náboženskou konferenci) se nakonec konání konference přesunulo do hlavního města Nepálu – Káthmándú. Na přelomu roku přišel od nominační komise ICUU dotaz, zda bych měla zájem kandidovat na členku výkonného výboru ICUU. Trochu mě to zaskočilo, ale zároveň velmi potěšilo. „Zvládnu to?“ ptala jsem se sama sebe. „Určitě,“ ujistila mne předsedkyně našeho ústředního správního sboru, která měla z mojí kandidatury upřímnou radost. Ústřední správní sbor ji podpořil.

V sobotu 10. února jsem se společně se Štěpánem vydala na cestu. Po dlouhém letu a několikahodinovém čekání kvůli mezipřistání jsme konečně stanuli na letišti v Káthmándú, odkud jsme se přesunuli s doprovodem do hotelu. V Káthmándú nás, co jsme přiletěli z českých únorových mrazů, přivítalo příjemné jarní sluníčko a patnáct stupňů Celsia. V hotelu na nás již čekala ředitelka ICUU Sara Ascherová, se kterou jsme se znali z podzimního studia Unitářské akademie. Sara nás seznámila s naším nepálským průvodcem Khalyanem, který se o nás po celou dobu konference pečlivě staral. Zbytek neděle jsme strávili odpočinkem a spánkem po dlouhé cestě, časový rozdíl udělal své.

Konference měla pravidelný ranní program: ráno od 7 hodin meditace, poté snídaně a od 9 hodin ranní shromáždění. Nejkrásnější pro mne bylo to od Rev. Susan Frederick-Grayové (prezidentky UUA), při kterém jsem marně zadržovala slzy, když mluvila o svém dětství a o takových „obyčejných“ věcech, jako je láska. Toto shromáždění vedla společně s mladičkou duchovní, jež mluvila o tom, že její srdce, i po komplikované operaci, stále tančí. Jedno ze shromáždění bylo vedeno skupinou mládeže, které se účastnil Štěpán. Po ranním shromáždění přicházelo na řadu oficiální zasedání rady ICUU.

Během pondělního oficiálního programu byla hned třikrát veřejně zmíněna naše Unitář-

ská akademie. Poprvé ve zprávě odstupujícího prezidenta ICUU Dávida Gyeró, podruhé ve zprávě výkonné ředitelky ICUU Sary Ascherové o její činnosti v uplynulém roce a potřetí v mém projevu, který jsem měla jako kandidátka do výkonného výboru ICUU. Byla ve mně malá dušička, když jsem před sto třiceti delegáty a účastníky konference představovala historii NSČU a zejména její současnost – naše obce, činnost ústředí i Unitářskou akademii. Musím přiznat, že mě dost udivovalo, kolik unitářů ze zahraničí vědí o českém unitářství a také o jeho zakladateli – Norbertu Fabianu Čapkoví. Na závěr oficiální části se konaly volby do orgánů ICUU, ve kterých jsem byla zvolena jako zástupkyně NSČU do sedmičlenného výkonného výboru (Executive Committee). Poté, co jsem obdržela gratulace a poděkování za „službu“ pro ICUU, následoval první „meeting“ výkonného výboru. Tam jsme se vzájemně představili a seznámili. Saru Ascherovou a Erica Cherryho už jsem osobně znala a mám velkou radost, že zrovna s nimi jsem v pracovním týmu.

Hned po zvolení nových členů výkonného výboru ICUU probíhaly každý den po dobu konference „meetingy“, kde vládla velmi přátelská atmosféra. Týkaly se zejména plánování nadcházejícího období a plánování strategie, cílů a změn na další dvouleté období.

Konference ICUU v Nepálu, Shromáždění mladých. (Autorkou všech fotografií je Lucie Hrabánková.)

V pondělí večer proběhl zahajovací ceremoniál se shromážděním, které bylo vedeno účastníky ze severovýchodní Indie. V průběhu tohoto shromáždění jsme byli vyzváni, abychom na společný oltář dali nějaký nám blízký předmět, který jsme měli přivést s sebou. Na závěrečném ceremoniálu jsme si všichni z těchto předmětů vybrali jeden, který jsme si pak odvezli domů. Připomnělo mi to naši Květinovou slavnost, i když v tomto případě se nejednalo o květiny, ale předměty mající pro nás nějaký význam.

V úterý po shromáždění proběhly tři přednášky na téma „Srdce unitářství a univerzalizmu z osobní a kulturní perspektivy“ od tří duchovních: Rupaia Lamarra z Indie, Rev. Norberta Rácze z Rumunska a Rev. Diane Rollertové z Kanady. Nejvíce na mě zapůsobili dva posledně zmiňovaní. Dobrou zprávou je, že se na obě tyto přednášky můžete těšit v některém z příštích čísel Tvůrčího života!

Od úterního do čtvrtečního odpoledne jsme objevovali různé aspekty tohoto tématu v rámci skupin v „Chalice Circles“ (kruhy sdílení). Byla to příležitost se denně setkávat ve stejné skupince s účastníky z různých zemí, vzájemně se poznávat při sdílení témat zaměřených na víru a spiri-

tualitu. Osobně musím přiznat, že mi tato setkání dala velmi mnoho a byla pro mě velkou inspirací. Na „přátele z kruhu“ stále ráda vzpomínám.

V úterý večer se konal „Young Adult Panel“, kterého se zúčastnil Štěpán jakožto jediný zástupce českých unitářů v této kategorii. Panel měl dle ohlasů velký úspěch. Účast v panelu se Štěpán rozhodl využít k propagaci Unitářské akademie, přičemž bylo znát, že jeho slova již po pondělních zmínkách rozhodně nepadají na neoranou půdu.

Středa a čtvrtek dopoledne byly vyhrazeny pro „World Café“ – skupinky účastníků zpracovávaly své názory na téma: Jaké jsou čtyři principy, elementy, které rámuji vaši víru? Jak se odrážejí ve vašem denním životě? Změnily se tyto principy během vašeho života?

Ve středu a ve čtvrtek dopoledne byly na programu také dialogy v páru, inspirované různými citáty týkajícími se víry nebo spirituality. Byli jsme vyzváni, abychom si vybrali někoho z účastníků, koho neznáme a s nímž jsme neměli ještě možnost konverzovat. Rozhlédla jsem se kolem sebe a střetla se pohledem s paní, která se představila jako Mary Jane z Arabských emirátů. Spolu jsme se zabývaly citátem z Mar-

Konference ICUU
v Nepálu, World café.

ca Antonia de Dominis: „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.“(V potřebném jednotu, ve druhém svoboda a láska ve všem.). Nevěřila bych, jak může být taková diskuse v páru přínosná a obohacující. Nakonec jsme skončily u osobních témat: Mary Jane mi vyprávěla o svém životě, odchodu z USA do Jemenu se svým mužem, o útěku do Arabských emirátů, o své zálibě v malování... a pak už jsme si povídaly často, až do našeho rozloučení po konferenci.

Ve čtvrtek jsme si také připomněli 450. výročí vydání ediktu z Tordy, a to panelem Torda 450 – sérií teologických reflexí pěti unitářských a univerzalistických teologů z celého světa k náboženským otázkám v 21. století.

Čtvrteční večer byl ukončen závěrečným ceremonielem, na němž se rozloučilo dosavadní vedení ICUU, které zároveň předalo pomyslnou štafetu vedení novému, jehož mám čest být součástí. Závěrečnou řeč se s námi rozloučil odstupující prezident ICUU Dávid Gyerő, nová prezidentka Inga Brandesová i výkonná ředitelka Sara Ascherová.

Při soukromém jednání projevila i nová prezidentka ICUU Inga Brandesová velký zájem o Unitářskou akademii, naznačila její možný potenciál ve vzdělávání unitářů především z Evropy. Na základě toho jsem po návratu doporučila

předsedkyni ÚSS Kristýně Ledererové Kolajové ji osobně pozvat. Inga svůj zájem potvrdila, a tak doufám, že se brzy shledáme na jednom z příštích výukových soustředění UA.

Dále jsem se při neoficiálním jednání s ředitelkou výkonného výboru ICUU Sarou Ascherovou dozvěděla o návrhu pořádání konference ICUU v Praze v roce 2022. Přitom jsem se zmínila o možném skvělém propojení s oslavami 100letého výročí založení NSČU (Společnosti Svobodného bratrství). Měly jsme z tohoto možného propojení dvou takto významných unitářských akcí velkou radost a upřímně se těším na přípravu a průběh obojího.

O naši Akademii byl na konferenci velký zájem. Mnoho účastníků konference se nás dotazovalo na konkrétní věci: kolik dní trvají jednotlivé moduly, jak dlouhé je studium atd. Největší zájem byl mezi evropskými unitáři: ze švýcarské Basileje, z Itálie, Anglie, Německa. Sklízeli jsme mnoho pochvalných reakcí a rozdali téměř všechny informační letáčky. Několik členů z výše uvedených zemí projevilo zájem zúčastnit se již podzimního modulu.

Účast na konferenci hodnotím jako velmi úspěšnou a pro naši náboženskou společnost velmi užitečnou, a to zejména díky navázání mnoha přátelských osobních vztahů s významnými unitářskými osobnostmi a delegáty

Konference ICUU v Nepálu, posezení s přáteli: L. Hrabánková, S. Ascherová, I. Brandesová, U. Bantleyová a náš průvodce Khalyan.

z různých zemí. Za zmínku stojí i velice zdařilá propagace Unitářské akademie, jež zvýšila povědomí o ní v mezinárodním kontextu, a nově načerpaná inspirace z programů konference a ze zkušeností sdílených s jejími ostatními účastníky. Mám dobrý pocit z toho, že mohu pracovat ve vedení ICUU, být tak v přímém kontaktu s děním v této mezinárodní unitářské organizaci, a tedy i zvyšovat povědomí jejích členů o NSČU a dění u nás.

Nepál je nádherná země plná protikladů, zdvořilých a milých lidí, s nesmírným kulturně-historickým a přírodním bohatstvím. Ačkoli jsem měla možnost ji poznat pouze v omezené míře, zůstává v mém srdci s nadějí, že ji budu moci poznat více a lépe někdy v budoucnu.

Jsem velmi vděčná NSČU za to, že mi poskytla příležitost se této skvělé konference v kouzelné zemi zúčastnit.

Namasté!

Káthmándú (Nepál), místní trhovkyně.

Jarní výukové soustředění Unitářské akademie

Libor Mikš

Ve dnech 21. až 25. dubna 2018 jsem se zúčastnil již třetího modulu UA věnovaného službě obci, v rozpisu krátce nazvaného „Služba“. První den probíhala další část modulu N, vyhrazeného pouze kandidátům na duchovní v NSČU. Nechci nyní hodnotit UA jako celek, na hlubší analýzu je zatím příliš brzy. Byl jsem jako posluchač na obou předchozích modulech, takže si dovoluji zde uvést několik svých postřehů a názorů; ty se samozřejmě mohou lišit od pohledu ostatních účastníků.

Kláster v Broumově, kde se konalo toto výukové soustředění.

(Autorem všech fotografií je Ondřej Svatoš.)

Celá akce probíhala v rekonstruovaném areálu broumovského klátera. Vedení akademie se opět podařilo vybrat velmi důstojné prostředí, byť nedosahuje věhlasu předchozích míst konání, tj. Českého Krumlova a hospitálu v Kukse. Kvalita ubytování byla z pohledu vybavenosti sice o něco nižší, ale podle mne stále naprosto dostatečná. Další prostory, jež jsme měli k dispozici pro konání jednotlivých akcí, byly rovněž naprosto dostačující; hlavně byly rozlehlé, se spoustou místností. V tomto směru si jen těžko dokážu představit lepší situaci. Další výhodou byla díky umístění v centru města

(v porovnání s Kuksem) snadná dostupnost služeb a relativně příznivější ceny (v porovnání s Českým Krumlovem). Určitým „hendikepem“ tohoto „zapomenutého“ výběžku republiky je pro většinu účastníků dlouhá cesta znásobená nepřilíh kvalitním spojením a špatným povrchem silnic.

A nyní k vlastnímu průběhu. Unitářská akademie ještě stále hledá svoji konkrétní tvář. Vše se sice zatím tvoří „za pochodu“, ale nějak se začít musí a celkový výsledek není i přes mnohé nedotaženosti špatný. Myslím si, že nezpochybnitelným dopadem zahájení provozu UA je vět-

Workshop vedený Rev. Vlastimilem Krejčím.

ší povědomí o NSČU v zahraničí a také možnost osobních kontaktů s významnými zahraničními unitáři, kteří jsou zvaní jako lektoři. I kdyby to měl být jediný výsledek celého projektu, stál by za to ale potenciál UA je nepochybně mnohem vyšší. Je to ovšem vykoupeno obrovským úsilím relativně malého počtu lidí, kteří mají UA na starosti. Zaslouží si poděkování a obdiv.

Mně osobně se průběh tohoto modulu v porovnání s těmi předchozími líbil nejvíce. Jistě to bylo z velké části jeho náplní, ale tentokrát modul Služba krásně navazoval na témata probí-

raná první den v modulu N a dále je rozšiřoval a prohluboval. Také mohu říci, že na rozdíl od obou předchozích modulů byl pro mne tentokrát modul přínosem i po stránce obsahové. Ne že by byly předchozí moduly zbytečné a nezáživné, ale vnímal jsem je buď jako opakování věcí známých, nebo sdělování informací sice zajímavých, ale neviděl jsem pro ně v danou chvíli uplatnění ve své praxi. Znovu podotýkám, že se jedná o můj osobní pohled, spíše pocit, a jiní to budou velmi pravděpodobně vnímat odlišně.

Ranní duchovní shromáždění vede Libor Mikš a na kytaru jej doprovází Pavel Sedlák.

Společná snídaně.

Zahraniční účastníci jsou vždy velkým oživením. Jsou to silné osobnosti, lidé velmi sympatičtí a vstřícní. Myslím si, že díky svému vystupování ve všech zanechávají velmi pozitivní a silné dojmy. V Krumlově to byl zejména Eric Cherry, na Kuksu Sara Ascherová. Tentokrát jsme měli čtyři zahraniční lektory. Prvním je pan Derek McAuley z Irska, který mne velmi zaujal svým provázaným přístupem k náboženství a k výzvám, jimž čelí současný „postmoderní“ svět, byť na některé věci mám odlišný názor. Druhou je paní Dana Lightseyová z USA, která se asi do paměti účastníků zapsala nejvíce. Také ona se svou skupinou se silně zajímá o ožehavá společenská témata a nerozpakuje se aktivně vystupovat na veřejnosti. Poslední dva, manželé John a Celia Midgleyovi z Anglie, byli v tomto směru sice umírněnější, ale dýchala z nich obrovská životní zkušenost a snaha i ve svém pokročilejším věku neustále pomáhat lidem. Jazyková bariéra, která stojí

mezi zahraničními lektory a některými účastníky, mezi něž se musím počítat i já, se překonává simultánním překladem do sluchátek. Dle mého názoru je tato technologie dostačující a rovněž vlastní překlad byl většinou vyhovující, za což je nutno ocenit paní překladatelku, protože podmínky, při nichž pracuje, pro ni asi nejsou zdaleka ideální.

Závěrem bych se ještě chtěl zmínit o přednášce Petra Samojského, která byla doprovázena videozáběry z unitářských shromáždění z různých konců světa. Považuji to za velmi dobrý nápad. Dokumentuje onu úžasnou rozmanitost přístupů, kterou světové unitářství zastřešuje.

Žijeme ve velmi neklidné době, většina z nás má pocit, že se nám nedostává času. Je třeba s ním hospodařit velmi obezřetně, přesto si myslím, že čas strávený na UA rozhodně není a nebude pro nikoho časem zbytečně promhaným.

Tvůrčí sněm v Havlíčkově Brodě (6.–8. dubna 2018)

Ruth Jochanan Weiniger

Počátkem dubna se v Havlíčkově Brodě konal historicky první mimopražský vícedenní sněm NSČU. Byl nazván *Tvůrčí sněm* a jeho smyslem bylo vyzkoušet, zda takovéto poněkud širší pojetí sněmu (oproti pojetí tradičnímu doplněné o vzdělávací a diskusní bloky, o představení projektů jednotlivých obcí i NSČU a také o společenské akce – například položení květin k památníku Karla Havlíčka Borovského spojené s noční procházkou městem a jeho parky) bude pro české unitáře přínosnější a zajímavější než minulá jednodenní, čistě pracovní setkání, a zda může mít třeba i vliv na utváření podoby českého unitářství v dalších letech. Delegáti se ve dvou dnech věnovali probírání činnosti a aktivit za uplynulý rok, projednávali návrhy změn vnitřních předpisů, a hlavně také diskutovali o projektech a plánech, o způsobech předávání tradic, navazování zahraniční spolupráce, prezentace na veřejnosti a dalších zásadních otázkách. Atmosféru sněmu mně zpětně přibližují tři mementa:

1. Když jsme se sešli v hotelu Slunce, prodchnutém retroatmosférou konce 80. let, byla už tma. Venku vítr, předjaří se měnilo v jaro trochu váhavě. V bočním salonku sedělo v hloučku několik desítek lidí, kteří by se asi ve všedních dnech jen tak nepotkali a kteří teď naslouchali mladému muži ze země, již zná většina našich současníků přes upířího hraběte Drákulu. – A oni se tu dovídali o událostech patřících k duchovnímu dědictví Evropy:

Před čtyřmi sty padesáti lety – 28. ledna 1568 – vydal uherský král a sedmihradský kníže Jan Zikmund Zápoľský nejstarší evropský toleranční patent – edikt z Tordy. O vystoupení Dávida Ference a vzniku uherského unitářství, které dalo k této události podnět, vyprávěl unitářský duchovní Péter Botond Koppándi.

V době, kdy slyšíme z různých stran tolik slov o ochraně evropských tradic a hodnot, jsme se dotýkali těch tradic, které se z oněch ochrani-

Sobotní duchovní shromáždění vedené Rev. Jarmilou Plotěnou. (Pokud není uvedeno jinak, je autorkou fotografií Kristýna Ledererová Kolajová.)

**World café na téma:
Jak budeme slavít výročí sto let
trvání českého unitářství?**

telských proslavů až podezřele vytrácejí: práva na náboženské sebeurčení a snahy o pokojné soužití lidí různých světonázorů.

Unitářské kořeny jsou hodně rozvětvené a sahají pěkně hluboko. Tento kořen je jedním z mnoha důkazů o tom, že unitářství vyrůstá ze stejných zdrojů jako otevřená společnost a že se rozvíjí (případně uvádá) a košatí spolu s ní. To, že přitom sedává v menších sálech a zadních místnostech, už je osud spodních proudů, tekoucích v hloubce.

2. V sobotu dopoledne jsme se vydali do sálu, abychom po kratším duchovním shromáždění náležitě „schůzovali“. Na orientační tabuli

byly tři šipky, ukazující stejným směrem: první bez nápisu, u druhé stálo „Náboženská společnost českých unitářů“ a u třetí „Chovatelé“. Vedle našeho, pro českou unitářskou historii důležitého sněmu se konala podobně lidnatá schůze spolku chovatelů, snad drobného hospodářského zvířectva.

Hotelové prostředí má v sobě vždycky cosi neutrálního, v duchu hospodského Palivce: „Zaplat si pivo a žvaň si, co chceš...“ (J. Hašek, *Osudy dobrého vojáka Švejka*, kap. 2). V něčem se podobá tomu pojetí sekulárního státu, pro něž jsou náboženské společnosti „jako spolek zahrádkářů“ (jak pravil jiný klasik české kultury, Václav Klaus st.).

Společná fotografie na náměstí v Havlíčkově Brodě.

Kristýna Ledererová Kolajová (předsedkyně ÚSS) a Bára Procházková, která sněm moderovala.
(Foto P. Samojský.)

Nedělní shromáždění vedl Rev. Luděk Pivoňka.

Kromě nechtěné legrace z toho, že se budoucnost tvůrčího náboženství, dědictví Čapková a Hašplova, formuje vedle otázek chovu králíků nebo slepic, tu byly inspirativní paralely:

Nejen že na vedlejší schůzi hlasovali o stejné nezbytných záležitostech, jako jsou členské příspěvky a obsazení statutárních orgánů (které jsou pro chod každé organizace skutečně nezbytné), nedosti na tom, že jim toto úřadování přišlo stejně vzdálené jejich ušlechtilému zájmu a jako my vítali přestávky a klábosení s přáteli – i oni věděli, že dělají něco důležitého. Pokud někdo chce, aby se dál rodili a zušlechťovali čeští strakáči a benešovští holubi, pokud mu na tom opravdu záleží, spojuje se s podobnými nadšenci. Sám by na to nestačil. A pokud chceme, aby se rozvíjelo svobodomyšlné a tvůrčí náboženství ... staneme se nadšenci jiné organizace, jedné z mnoha skupin a iniciativ tvořících tkanivo občanské společnosti.

3. Třetím mementem byla návštěva sídla havlíčkobrodské obce: stoupání po kamenném schodišti prastarého domu, po zdech upoutávky místního kadeřnictví na stříhy, obarvování a odbarvování. Umělé kytky po vodovodních rourách. Nahoře rozcestí – spolu s holičstvím tu byl záchod a ještě něco. A potom dveře do bývalého fotoateliéru, kde ještě nedávno vznikaly památeční snímky.

Knihovna, kancelář se psím pelíškem pod stolem, s výhledem na ulici ústící do náměstí. Bylo jasné, že je za tím spousta času a dřiny. A potom... to je ono! – Nalevo: sál s jednou stěnou omítnutou černě, určenou původně pro pozování. Dnes nechává vynikat kontrasty světla a tmy, soustřeďuje pozornost na plamen v kalichu. Po straně výklenek jako dveře vedoucí do neznáma, hledající teprv svůj účel. (Bude z něj něco jako japonská tokonoma? Zaplní jej police? Zůstane prázdný, bílý, otevřený představám návštěvníků?) Stohovatelné židle, které mohou kdykoli uvolnit místo tanci nebo sezení na zemi. A soustředěný klid, který tu zůstal i potom, co hostitelé vytáhli pálenku k přípitku.

Napravo místnost protilehlá: téměř prázdný pokoj, který býval průchozí chodbou, vybízející uzavřít se tu na starobyloou kliku, sednout si na starobylé stupně vedoucí k zazděným dveřím (jaké znamenají v magických románech průchody do jiných světů) a jenom tak si tam potichu být.

Zdejší skupina členů NSČU tak má všechno důležité: setkávání – srdečné, lidské a krásné –, důstojné místo ke shromáždění i útočiště pro samostatnou meditaci. Jako se zabydluje do zdí domu, bude se pomalu zabydlovat i ve zdech města. Jestli půjde vše dobře, budou tu spolu sedávat lidé, kteří by se ve všedních dnech jen tak nepotkali. Budou se obohacovat a inspirovat, a při troše štěstí se jim podaří vynést trochu světla z kalicha ven, druhým lidem.

Církev, která miluje

Zuzana Dražilová a Pavla Vaňková

Před několika lety jsem se seznámila na jedné konferenci s křesťany z jihokorejské evangelikální církve Beloved Church („Milující církev“), která pořádala v Praze během uplynulých let tři konference. Hlavní kazatelkou byla pastorka Ok-Kyung Kim. Společenství, které dává prostor Duchu svatému, a člověk vnímá ihned při prvním setkání s ním Boží blízkost a pokoru před Pánem, je vzácné. Především v našich krajinách, kde tradice a ego snadno zaženou do kouta jemný vánek Ducha svatého.

Mé hledání mě zavedlo až na Korejský poloostrov, který je často, a především mimo asijský kontinent, považován za buddhistickou zemi s minoritním procentem křesťanů. Mohou nás o tom přesvědčit různé dokumentární snímky, například z řad francouzské produkce.

Už při letmém pohledu jsem byla v hlavním městě Soulu překvapena velkým množstvím kostelů a křesťanských budov různých protestantských církví nedaleko od sebe. Na jedné ulici je jich i několik. Ve skoro jedenáctimilionovém Soulu, počtem obyvatel srovnatelném s naší republikou, mě překvapilo, že město není přeplněné strkajícími se lidmi a všudypřítomným chaosem (na rozdíl od sousední Číny, která byla naší tranzitní zemí). Je zde pokoj a řád. V Soulu jsem se cítila bezpečně a lidé na ulici byli velmi ochotni mi pomoci. Za tmy dostávaly kříže na křesťanských budovách neonovou podobu, což byl pro mne neobvyklý zážitek. Večer všude svítily obrovské kříže.

Ilsan (Jižní Korea), účastníci křesťanské konference. (Foto Zuzana Dražilová.)

Těšila jsem se, že konečně zažiji shromáždění mně známé církve Beloved Church. Nedivím se, že je v této církvi málo nemocných lidí. A přicházejí-li sem nemocní, postupně se uzdravují. Každý den probíhá do pozdních nočních hodin shromáždění věřících s kázáním a prorockou službou, dvakrát za týden se koná speciální uzdravující setkání, kam chodí lidé – i nevěřící z ulice – se zdravotními problémy, a ostatní členové sboru se za ně modlí.

Účastnily jsme se s kamarádkou konference v městě Ilsan, přímo v blízkosti Soulu, kde jsme si v sále přeplněném lidmi neměly kam sednout a lidé byli tak hladoví po Božím slově, že po celou dobu konference seděli na zemi a soustředěně poslouchali kázání. Podřízenost autoritám je nezbytnou součástí jihokorejské výchovy, a tak Korejci mnohem přirozeněji přijímají a každodenně žijí pokoru před Hospodinem. Nejsou tak soustředěni na svoji individualitu a zdůrazňování vlastní osoby, což nás často od Boha odděluje. Nejsem zvyklá modlit se denně dlouho a soustředěně, ale když vidím, že to nese skutečné ovoce proměny, dobrovolně a ráda to přijímám jako zdroj své duchovní inspirace.

„Milující církev“ existuje asi dvanáct let. Má přes třicet tisíc členů (kolem dvou třetin tvoří mladí lidé do třiceti let) a sbory asi ve dvaceti jihokorejských městech, v Austrálii, Japonsku, ve Spojených státech amerických a v Německu. Vedou ji dva hlavní pastoři – pastor Byun Seung-woo a jemu podřízená pastorka Ok-Kyung Kim. Začínají vznikat nové sbory v Africe. Církev v současnosti plánuje vyslat do světa dvě stovky misionářů. Já osobně mám možnost pravidelně se setkávat s pastorem Gil-Yong Leem a jeho skvělou manželkou, kteří

Ilsan (Jižní Korea),
shromáždění účastníků
křesťanské konference.
(Foto Zuzana
Dražilová.)

pravidelně jezdí do Prahy a společně vedou asi padesátičlenný sbor v Eschbornu u Frankfurtu nad Mohanem. Spiritualitu této církve můžeme přirovnat ke světově známé velké církvi Yoido Full Gospel Church („Církev plného evangelia“) jihokorejského evangelisty a pastora Davida Yonggi Choa. Další informace můžete nalézt v překladu na www.belovedc.com nebo na facebooku Beloved Church Korea.

Modlitbami se mění svět, přichází Probuzení. Ve zmíněné korejské církvi vnímáte, že modlit se celé hodiny do hloubky má velký význam a smysl, stává se to nakažlivým.

Jihokorejci pracují přes den s velkým nasazením a jsou pracovně velmi vytížení, ale po práci se jdou modlit a chtějí opět slyšet Boží slovo, přejí si setkat se ještě více s naším Pánem – a to v prostředí církve. Domů přicházejí kolem půlnoci. I ti, kteří mají rodiny. Pro nás je to skoro nepředstavitelné. Setkala jsem se s názory, že my Češi jsme jiní, že jsme větší individualisté a filozofové, že nejsme tak „stádní“ a že nám takový život Víry není vlastní, ale že je to vlastně dobře, nebo dokonce lepší. Možná ano, anebo také ne. Když jsme nemocní a potřebujeme pomoci, jsme na to sami, protože naše církve pro nás často není tou pravou rodinou, oporou ani pomocí... Nenacházíme to, co nám církve může a měla by poskytnout. Po návštěvě „Milující církve“ často přemýšlím o tom, že nás Bůh stvořil jednoho pro druhého; na světě přece nejsme sami pro sebe.

Asi dva měsíce před cestou do Koreje jsem měla jít na operaci s nemocným ramenem – v „Milující církvi“ jsem byla zcela uzdravena. Dostala jsem několik velmi povzbuzujících a zároveň reálných prorocství. Po návratu do Čech jsem si uvědomila svůj hlad po skutečném živém Bohu. To velké společenství, kde je člověk v pravdě součástí jednoho funkčního těla a jasně to cítí a vnímá, mi chybí.

Podle statistik se téměř polovina obyvatel Jižní Koreje nehlásí k žádnému náboženství. Nejvíce zastoupeným náboženstvím je křesťanství, k němuž se hlásí necelých 30 % obyvatel (z toho je asi 70 % protestantů a 30 % katolíků), a teprve po něm následuje tradičnější buddhismus (necelých 23 % obyvatel). Na ulicích i v městské hromadné dopravě v Jižní Koreji se můžete setkat s evangelisty, ale musíte si dát pozor na to, z jaké církve (z mnoha existujících) jsou. Velmi nebezpečná je například sekta Shincheonji (čte se „Šinčonží“). V nedávné době o ní vyšel článek na: https://zpravy.idnes.cz/sincchondzi-cirkev-sekta-korea-cesko-dsz-/domaci.aspx?c=A180305_145045_domaci_hell. Přesvědčuje věřící z jiných církví o své vyvolenosti a důsledkem jednání jejích členů byl i rozklad některých menších jihokorejských církví.

„Milující církve“, kterou jsem navštívila, je skutečnou perlou v moři jihokorejských církví... Moc si přeji, aby více Čechů mohlo tuto „perlu“ poznat a zažít.

Za dalšími dveřmi čekala Husička

Zdeněk Kout

Člověk se během života pořád něco nového dozvídá. Stále je něco nového připraveno, pokud už přestává být ve střehu, ukolébán rutinou věcí již zaběhlých a daných. Ať už v životě osobním nebo profesním. A když už si myslí, že má odžito dost na to, aby ho nic nepřekvapilo, otevře dveře a za nimi je *Husička*. Jak se tohle přihodí?

Již řadu let působím jako jednatel chráněné dílny Kout v.o.s., která se nachází v osadě Husa v sychrovském podzámčí. S tělesně postiženými pracuji od roku 1992. Pracujeme ve firmě Karban s.r.o., která nám poskytuje prostory za velmi přátelských podmínek. Paní Kateřina Karbanová vychovává dceru se sluchovým handicapem, a právě díky jejímu pochopení pro potíže lidí se zdravotním postižením a díky její přirozené laskavosti se nám daří vytvořit v naší chráněné dílně rodinné prostředí. Výrobou jsme zaměřeni od začátku na potisk reklamních výrobků, navázaný na lisovnu plastů. Jsou to klíčenky, reklamní tužky, herní kostičky, zkrátka potisk všeho, na co se tisknout dá.

Naši zaměstnanci mají celou škálu zdravotních postižení, jako je epilepsie, cukrovka, psychické problémy, onkologické potíže; máme

i pracovníka s protézami na obou nohou. Externě spolupracujeme též s vozíčkáři, kterým umožňujeme domácí práci. V dnešní době je složité obstarat pro naši chráněnou dílnu dostatek pracovní náplně, ale musím říci, že mám štěstí na setkání s dobrými lidmi, kteří mají chuť pomoci. Když se jedny dveře zavrou a já začínám propadat zoufalství a skepsi, další se otevrou a zase jedeme dál.

Někdy to ovšem není vůbec jednoduché... Při práci s postiženými poznávám strasti i radosti celých rodin. Společně se snažíme vzájemně se podpořit, pomoci druhému v náročné životní situaci. Sociální krajina je velmi členitá s poměrně těžkým terénem. Syndrom vyhoření není v této profesi něčím zvláštním a neobvyklým.

Stále jsem cítil, že v mém životě něco chybí. Jistý duchovní rozměr, nadstavba toho, jak doposud žiji. A to jsem před časem, díky setkání s unitáři a jejich libereckou duchovní Sofií, našel a naplnil. Lidé se potkávají a živé prostory se propojují ve chvíli, kdy je potřeba, a je to tak dobře.

Začali jsme společně s libereckým Přístavem Unitaria vytvářet něco nového a to dalo tomu, oč jsem doposud usiloval, další smysl. Za těmi nově otevřenými dveřmi stála Husička...

S velkou pomocí, skutečným nadšením nás všech vzniklo mateřské centrum Husička, dětský koutek v klubovně MS Husa, kterou vede, povznáší a zvelebuje její vedoucí Jitka Stejskalová. Je tady všechno, co venkov nabízí. Čerstvý vzduch, příroda a ZOO koutek, kde kromě slepic, kachen, malinkých křepelek, koz a koček je také obří akvárium a terárium s žábami a jinými, i exotickými zvířaty. Společně se tady setkáváme při našich shromážděních, tvůrčích dílničkách, a v plánu je spousta dalších věcí, které budou dělat radost dětem i nám „dospělákům“.

Ted' právě očekáváme jaro, ti starší z nás učili plést děti pomlázky, které jsme poslali i libereckým a pražským dětem. Pekli jsme perníčky v originálních formičkách, které vyrobila Jitka, a naše Sofie je pak vezla do domova důchodců v Praze. Tady udělaly radost při zdobení perníčků, které pořádala MS Vltava a Dáša Kmínková, zase těm úplně nejstarším. (S jistou dávkou skromnosti podotýkám, že těsto na perníčky jsem prosím vyráběl vlastnoručně já...). Včera jsme barvili s dětmi vajíčka, povídali si a byl překrásný slunečný den – jaro konečně přišlo. Přes všechno, čím v životě procházíme, přes pády i ty facky, co od něho dostáváme, je nám spolu dobře na světě. Když si tohle uvědomím, je to opravdu hezký pocit.

Husa, mateřské centrum Husička. (Foto Z. Kout.)

Unitaria Havlíčkův Brod

Jana Komárková

Jako členka Unitarie stojím spolu s vámi u zrodu naší místní skupiny na Havlíčkobrodsku, a jako správný rodič i já prožívám každé její vývojové období se všemi radostmi, úspěchy i obavami. Dnes je to zatím malé dítě, ale jednou z ní bude dospělá slečna, která bude mít dostatek zkušeností, aby byla schopna soustředit své síly tam, kde jich bude potřeba.

Setkání, při němž jsme pro naši skupinu formulovali naši unitářskou úmluvu. (Foto Unitarie Havlíčkobrodsko.)

Nejranější životní fáze této slečinky započala již v roce 2013, kdy se v Havlíčkově Brodě scházeli přátelé svobodomyšlného myšlení (byť neformálně svým způsobem ještě o několik let dříve). Setkání probíhala v domácnostech členů, postupem času však chtěli přizvat i veřejnost, a tak si pronajímali prostory ve městě. Tato etapa sice z vícero praktických důvodů po dvou letech skončila, ale podařilo se na ni navázat na jaře roku 2017, kdy se v Obci širšího společenství objevilo několik dalších zájemců o unitářství z Havlíčkova Brodu, mezi nimi i já. Klíčovou roli pro nás tehdy sehrála právě otevřená Unitářská akademie. Na webových stránkách NSČU jsme objevili, že možnost přihlásit se ke studiu platí i pro nečleny NSČU, a tak jsme to zkusili – i s rizikem, že to nebude nic pro nás a po prvním dnu pojedeme domů... Nicméně vyšlo to, v Českém Krumlově, na prvním výukovém soustředění jsme se potkali se zajímavými lidmi a dozvěděli se o OŠS.

Členy NSČU jsme se stali v červnu 2017 a v podstatě vzápětí jsme se začali, zatím příležitostně a neformálně, scházet takřkajíc kde se dalo, podle možnosti a potřeby. Postupně nás přibývalo a začali jsme se zajímat o to, jak si opatřit nějaké vlastní místo, kde bychom měli větší prostor pro naše programy. Oslovila nás možnost intenzivnější seberealizace ve formě místní skupiny naší obce – tou jsme také od června 2017.

Debatování, plánování i konkrétní práci jsme věnovali nemálo času. Záhy jsme zjistili, že realizování záměru poskytovat dlouhodobě pomoc a jistotu nejenom našim členům v kvalitě, kterou očekávají a potřebují, je po organizační stránce obtížnější, než jsme si zpočátku představovali. Znamená to nejen připravit dobrý program, ale i zajistit všechno potřebné, včetně finančního zázemí. Důkladně jsme to zvážili a s posvěcením valného shromáždění naší obce jsme se do toho pustili! Letos již nazrál čas pro systematické řešení, a tak jsme od počátku roku intenzivně

Naše nové sídlo, Svatovojtěšská ulice, hned u hlavního náměstí. (Foto Unitarie Havlíčkobrodsko.)

sháněli prostory, které bychom si mohli pronajmout. Vhodné jsme našli na počátku února a po několika týdnech jednání je Obec širšího společenství pro nás získala do pronájmu.

Těší mě přízeň a pochopení Obce širšího společenství, která při nás od počátku stojí a podporuje nás, jak jen to je možné. Zejména po finanční stránce nebylo rozhodování jednoduché. Bylo nutné utlumit některé jiné programové aktivity obce a zintenzivnit získávání příjmů z externích zdrojů. O tom, že náš aktivní zájem stát se takřkajíc standardní unitářskou obcí bere OŠS vážně, svědčí i fakt, že na posledním valném shromáždění věnovala diskusi o problematice vzniku nových obcí významný prostor. Na základě předchozích zkušeností byly navrženy úpravy stávajících předpisů, které byly později zohledněny také v novém metodickém pokynu NSČU. Byli jsme totiž překvapeni nedostatkem jasných parametrů, které je třeba naplnit při procesu ustanovení obce.

Velkou pomocí je pro nás také Unitářská akademie, kterou několik našich členů studuje. Každý modul, kterého jsme se zatím mohli zúčastnit, byl pro nás přínosem a otevřel nám možnosti důkladněji poznat a lépe pochopit konkrétní oblasti unitářské historie a organizace. A samozřejmě je to i výborná příležitost poznávat členy jiných obcí a čerpat od nich zkušenosti, protože praxe je právě to, co potřebujeme teď asi nejvíce, aby se ta naše havlíčkobrodská slečna mohla zorientovat ve světě dospělých unitářských přátel.

Významným úkolem do dalších let pro ni je využít všech svých možností a zkušeností k tomu, aby se i nadále profilovala jako kvalitní obec a místo, kde je profesionálně nabízena pomoc.

Dovolte mi poděkovat všem našim členům, vám dárcům a všem lidem, co nám pomáhají, za zájem o naši práci v místní skupině. Jsem potěšena, že nám projevujete svou důvěru a doufám, že nám v časech následujících svou náklonnost zachováte. A samozřejmě vás srdečně zvou na naše shromáždění, která se konají v současné době vždy ve čtvrtek od 17 hodin na naší nové adrese Svatovojtěšská 86, v domě na rohu náměstí vedle radnice. Podívejte se také na naše webové stránky www.havlickobrodsko.cz, tam najdete další podrobnosti.

Z pravidelného čtvrtletního shromáždění, toto se konalo v dubnu – Cesta zvaná tao. (Foto Unitarie Havlíčkobrodsko.)

Tvůrčí život / ČASOPIS ČESKÝCH UNITÁŘŮ / Ročník 7, 2018, číslo 2

Vydává:

Náboženská společnost českých unitářů, Karlova 186/8, 110 00 Praha 1, IČ: 00460524
Vychází 6x ročně.

Redakční rada:

Susan Goldberg, Petr Jirgl, ThDr. Karolina Sofia Pavala, PhDr. Kristýna Ledererová Kolajová,
PhDr. Radovan Lovčí, MgA. Miloš Mášik, Ing. Pavel Sedlák

Redakce:

Jarmila Colombo, Kristýna Ledererová Kolajová

Garant hlavního tématu čísla:

ThDr. Karolina Sofia Pavala

Grafická úprava a sazba:

Pavel Bosák

Tisk:

ON tisk, s. r. o., Křesomyslova 384/17, 140 00 Praha 4

Kontakt:

kristyna-ledererova@unitaria.cz

Registrováno pod č. MK ČR E 20775.

ISSN 2339-1107

Za původnost a věcnou správnost příspěvků odpovídají autoři. Obsah příspěvků nemusí souhlasit se stanoviskem vydavatele. Všechna práva k obsahu příspěvků náležejí autorům a jakékoli jejich další užívání musí být v souladu s autorským zákonem.

Obrázek na první straně obálky: Obraz Brána duše © Libor Šmejkal.

Obrázky na třetí straně obálky: Tvůrčí sněm NSČU 2018 © Alexandr Tichý.

Obrázek na čtvrté straně obálky: Lopuch © Eva Nejedlová.

